



VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

20e jaargang

nummer 3

Maart 2020

KERKBEHEER

Ledenadministratie

*Gezamenlijke verklaring
over de tijdelijke dienst
van predikanten*

*Bureau Buitenland
Kerkbeheer: België*



schaapsound

KERKGELUIDSINSTALLATIES

PRESENTATIE/KERKTV

AKOESTIEK

NETWERK/WIFI

VERLICHTING

DOMOTICA



Zwolle | Ridderkerk | Roermond

www.schaapsound.nl

GUNSTIGE RENTETARIEVEN VOOR UW LENING?



Bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer kennen we de kerkelijke markt als geen ander! Veel kerkelijke gemeenten hebben dit al ervaren en hebben hun financiering tot volle tevredenheid bij SKG ondergebracht.

Bij SKG kunt u terecht voor:

- een nieuwe financiering
- oversluiten huidige financiering
- passend advies voor uw kerkelijke gemeente

Vraag een vrijblijvend gesprek aan (0182) 58 80 00 of kijk voor meer informatie skggouda.nl.

KERKBEHEER

INHOUD

Voorzitterskolom Storm, regen en zonneschijn	5
Agenda	6
Kalender voor kerkrentmeesters	6
Cursus kerkrentmeester	6
Ledenregistratie In gesprek met Ger Zwart en Kees	
Hommersom van Team LRP	7
VKB Vrouw Joke van den Bandt-Stel	11
Opinie Herders ken uw schapen	12
Ledenadministratie in de Protestantse Kerk in Nederland	14
Vraag van de kerkrentmeester	16
Maandelijkse cartoon	17
De orgelbank	17
In dienst van de kerk Ledenadministrateur/trainer LRP	19
VKB Partner Hagru	20
VKB Partner Van Rijn	22
Bureau Buitenland Kerkbeheer: België	24
God zij met ons Suriname	28
Actueel	30
Gezamenlijke verklaring over tijdelijke dienst predikanten	35
Kerken delen. De Evangelische Broedergemeente Utrecht	36
Gewijzigde contributieheffing VKB 2020	37
Uit het bestuur	38
Adviesraad VKB Jong	39
Flitsen uit 100 jaar VKB (9)	40
Flitsen uit 100 jaar VKB (10)	42
Onderscheidingen van de VKB	44
PKN Onderscheidingen	46

Ledenadministratie: de basis voor goed kerkbeheer

Soms beschouwen kerkrentmeesters ledenadministratie als iets 'dat erbij hoort', iets dat ze graag aan een specialist in de gemeente overlaten. Dat laatste is zonder meer verstandig, maar ledenadministratie is wel echt een kerntaak van het college, en zeker niet gemakkelijk.

Gelukkig zijn er goede ICT-pakketten beschikbaar, u leest erover in dit nummer van Kerkbeheer. Maar alertheid in mutatie-beheer blijft geboden: één van de meest vervelende maar ook het vaakst voorkomende incidenten is het benaderen van reeds overleden gemeenteleden.

Een goed ledenbestand is ook een voorwaarde voor goede pastorale begeleiding, en voor goede geldwerving. En een onmisbaar analyse-instrument voor het maken van (middel-)lange termijnbeleid!



*Bert van Rijssen
Eindredacteur*

Colofon

Bestuur VKB

Drs. C. de Raadt, Bodegraven, voorzitter
G. Koffeman, Oudewater, vice-voorzitter
Mr. P. van den Boogaart, secretaris en 2e penningmeester
Drs. H. van der Wal, Heino, 2e secretaris
Drs. H. van der Burg, Westerbroek, penningmeester
Ir. B.P. de Wit RTD, Sprang-Capelle, lid
Drs. R. Buddenberg, Zoetermeer, lid

Ereleden

D.G. Bijl, drs. G. van Soest en
Mr. P.A. de Lange

Redactie

J.M. Aarnoudse, hoofdredacteur, E. van
Rijssen, eindredacteur, W. Hukom,
N.J.M. de Jong en N. Breukhoven

Redactieraad

Mr. P. van den Boogaart, voorzitter,
J.C. Riemersma, dr. M. van der Meulen
en M. Nieboer

VKB Bureau

Vrieseweg 82,
3311 NX Dordrecht
E-mail: info@kerkrentmeester.nl
Tel. 078 - 639 36 66
Website: www.kerkrentmeester.nl

Postadres administratie en redactie

Postbus 176, 3300 AD Dordrecht

Abonnementen

Abonnementsprijs per jaar voor leden
van de VKB: 1 t/m 5 abonnementen
€ 30,- per abonnement; 6 t/m 10

abonnementen € 28,- per abonnement
en 11 en meer abonnementen € 26,-
per abonnement. Abonnementsprijs
voor niet-leden € 33,- per abonnement.
Deze prijzen zijn exclusief 9 pct.
BTW. ISSN 1568-8712. Abonnementen
lopen per kalenderjaar. Opzegging kan
tot uiterlijk 4 weken vóór de afloopda-
tum. Er verschijnen 10 nummers per jaar
(juli/ augustus en november/december
zijn gecombineerde nummers.

Oplage & druk

5.500 ex. © maart 2020 - Verloop drukkerij

Foto omslag

iStock



VKB - IN DIENST VAN DE KERK

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de Protestantse Kerk in Nederland (VKB) is op 1 januari 2005 opgericht. De Vereniging is de voortzetting van de Vereniging van Kerkvoogdijen in de Nederlandse Hervormde Kerk (VVK) en het Landelijk Verband van Commissies van Beheer in de Gereformeerde Kerken in Nederland (LVCB).

Leden van de VKB kunnen zijn: gemeenten, welke behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland, te weten Protestantse Gemeenten, Hervormde Gemeenten, Gereformeerde Kerken en Evangelisch-Lutherse Gemeenten, of federaties van deze gemeenten.

Deze leden worden in de VKB uitsluitend vertegenwoordigd door het college van kerkrentmeesters. Het ledenbestand van de VKB omvat ruim 93 % van alle bij de Protestantse Kerk aangesloten plaatselijke gemeenten.

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer is een zelfstandige organisatie. Zij werkt wel ten dienste van de Kerk, maar neemt een onafhankelijke positie in ten opzichte van de Protestantse Kerk in Nederland.

Het doel van de VKB is drieërlei:

- belangenbehartiging voor de leden door deelname aan onderhandelingen over arbeidsvoorwaarden binnen de kerk (voor medewerkers en predikanten), door participatie in organen en organisaties die van belang zijn voor kerkbeheer en door een rol te spelen in de beïnvloeding van ontwikkelingen binnen de kerk, zodat overal waar beleid gemaakt wordt voor of in de kerk het kerkrentmeesterlijk perspectief meespeelt;
- optreden als service instituut door het aanbieden van diensten die aansluiten op de behoeften van de leden;
- optreden als kennisinstituut door middel van deskundigheidsbevordering en het verzamelen, ontsluiten en ter beschikking stellen van informatie die voor colleges van kerkrentmeesters van belang is.



Lakerveld
ingenieurs- & architectuurbureau

Periodiek Instandhoudingsplan - Restauratieplan - Renovatieplan - Herbestemming - Transformatie







Interieurplan - Bouwhistorisch onderzoek - Cultuurhistorisch onderzoek - Bouwkundige opname

Noordzijde 95' | 4225 PL Noordeloos | 0183-582600
info@lakerveld-noordeloos.nl | www.lakerveld-noordeloos.nl

Inrichten van Kerken

Bij restauratie, renovatie
en nieuwbouw



PIM VAN DIJK DESIGNS



de Oosterkerk Capelle aan den IJssel

www.pimvandijkdesigns.nl tel: 0575-528803



Storm, regen en zonneschijn

De tweede zondag van februari raasde er een storm over Nederland. Radio en televisie maakten melding van codes rood en oranje, stormen bleken plotseling huiselijke namen te hebben als Ciara en Dennis, de Noordwaard liep onder om plaatsen als Gorinchem en Dordrecht te beschermen tegen al te hoge waterstanden. De natuur liet van zich horen en drukte ons op onze menselijke kwetsbaarheid en de grootsheid van de schepping.



Op het hoogtepunt van de storm bevonden wij ons in een klein en knus kerkje in ons dorp om deel te nemen aan een meditatieve dienst in het begin van de avond rond het thema bevrijding. Een select groepje mensen had de elementen getrotseerd, de voorganger die van buiten moest komen was gelukkig gearriveerd, een viering met veel stiltes kon beginnen. Stiltes die des te indrukwekkender werden door het geluid van gierende wind om het gebouw en kletterende regen tegen de ramen.

De voorganger bracht ons ertoe die storm niet alleen als bedreiging, als risico te zien, maar ook de nadruk te leggen op het bevrijdende karakter ervan: wind door je haren brengt je even uit je beschermde omgeving, je comfortzone, drukt je op de essentie van bestaan, het wonder van de schepping en daarmee wellicht ook op ontvankelijkheid voor Gods aanwezigheid. Het is maar waar je accent op legt.

De beweging die we als kerkrentmeesters aan het maken zijn naar meer beleidsvorming en pro-actief handelen is ook zo'n kwestie van accent leggen. Beperken we ons in onze rol tot hand op de knip, waarschuwen voor toekomstig ledenverlies en te verwachten financiële tekorten? Hoe terecht ook, daar kan het niet bij blijven. Juist als stormen woeden, is actief en pro-actief handelen van belang; nadenken over vitaliteit, over toekomstgericht beleid maken, over de kern van gemeente zijn. Dat is voor elk gemeentelid een opdracht en dus ook voor ons.

Niet voor niets leggen we als bestuur zoveel accent op toekomstgericht en beleidsvoerend beheer en werken we aan instrumenten en programma's voor deskundigheidsbevordering om daar handen en voeten aan te geven.

Dat kan alleen maar als dat gebaseerd is op bevrijd denken, kansen zien in een ogenschijnlijk bedreigende situatie. Zonneschijn ontdekken achter wolken, storm en regen. Ten diepste is dat fiducia hebben in het God gegeven perspectief. 't Zal Pasen zijn in de woestijn.

Weekend van de Begraafplaats

Op 5, 6 en 7 juni wordt het Weekend van de Begraafplaats gehouden. Het thema dit jaar is: *Begraafplaatsen: vol liefde*. Tijdens het Weekend organiseren begraafplaatsen tal van activiteiten. Begraafplaatsbeheerders en vrijwilligers staan tijdens Open Dagen klaar om bezoekers te vertellen over de mogelijkheden voor begraven of asbestemming. Daarnaast organiseren zij rondleidingen, lezingen, uitvaartmarkten en tentoonstellingen.

Voor meer informatie zie:

www.weekendvandebegraafplaats.nl

Jubileumviering VKB

Op D.V. zaterdag 21 november 2020 wordt er in de Joriskerk te Amersfoort een centrale viering met een gevarieerd programma gehouden. Zet de datum alvast in uw agenda.

Voor meer informatie zie: <https://kerkrentmeester.nl/media/verwijzingen/kerkrentmeester2017/kennisbank/organisatie/JUBILEUMVIERINGUPDATE2.pdf>

Kalender voor kerkrentmeesters

April:

- Tussenrapportage in kerkblad over verloop Actie Kerkbalans 2019 (hoeveel toezeggingen t.o.v. vorig jaar, hoe verlopen de betalingen t.o.v. toezeggingen januari. Moeten er, wanneer de toezeggingen soms onder het verwacht niveau blijven, op beleidsniveau (kerkenraad) bijstellingen plaatsvinden?
- Voorlopige jaarrekening die door het college van kerkrentmeesters is opgesteld, bespreken in de kerkenraad.
- Betaling Maandnota.
- Besluiten tot huuraanpassing per 1 juli 2019 indien kerkelijke gebouwen aan derden worden verhuurd.



Niet te snel uitgaan van belastingplicht

Ons blad wordt gelezen! Dat blijkt uit reacties. Van verschillende zijden werd er gereageerd op ons 'belasting-nummer'. Eén van de reacties (enigszins geredigeerd) geven we graag door:

"In het laatste nummer van kerkbeheer zie ik het artikel: 'Kerk en belasting', dat ik met belangstelling heb gelezen. Wat mij als oud-fiscalist daarbij opvalt is dat vrij gemakkelijk het woord 'commercieel' wordt gebruikt zonder nadere toelichting. Als iets maar commercieel is dan is er sprake van belastingplicht. Voor een artikel als het onderhavige kan ik mij dat wel voorstellen om het leesbaar te houden. Maar het wekt ook de indruk dat er misschien al te gemakkelijk het etiket 'commercieel' wordt gebruikt.

Er dient ook soms het nodige tegenspel geboden te worden. Zo heb ik nergens in het artikel gelezen dat kerkelijke colleges zich goed moeten laten adviseren alvorens tegenover de belastingdienst toe te geven dat er sprake is van belastingplicht. Want de wet op de vennootschapsbelasting spreekt nadrukkelijk voor kerkelijke instellingen, dat er sprake moet zijn van concurrentie met belastingplichtige lichamen. Daarvan zal nog niet zo gauw sprake van zijn. Want het enkel verhuren van wat losse ruimten bij een krimpende gemeente is in mijn ogen nog geen commerciële activiteit, maar eerder een vorm van vermogens-

beheer. Zo ook de verhuur van een niet meer als zodanig gebruikte kosterswoning. Ook voor begraafplaatsen zou ik niet snel kiezen voor belastingplicht. Want met wie concurreren deze dan? Ja, met de gemeentelijke begraafplaatsen maar deze zullen geen – uitzonderingen daar gelaten – belasting betalen omdat zij geen commerciële onderneming vormen. Dus ook hier is nadrukkelijk onderzoek en overleg nodig om tot belastingplicht te komen.

Nogmaals voor een leesbaar artikel kun je niet al te diep op de materie ingaan, maar een algemene waarschuwing niet al te snel mee te gaan met 'belastingplicht' is wel op zijn plaats."

Jos Aarnoudse, hoofdredacteur

Ledenregistratie

In gesprek met Ger Zwart en Kees Hommersom van Team LRP

Tekst Bert van Rijssen **Beeld** Bert van Rijssen en iStock

Als VKB horen we best wel eens kritische geluiden over de Ledenregistratie Protestantse Kerk (LRP): over de complexiteit van het systeem (bijdragenadministratie), maar ook klachten over de bereikbaarheid en de klantgerichtheid van de organisatie (team LRP). In dit interview de andere kant van het verhaal: van een organisatie die met heel weinig mensen heel veel werk verricht.

Kees en Ger beginnen 's ochtends al om half zeven om de files voor te zijn, en aangezien ik om dezelfde reden altijd vroeg afreis naar Dordrecht, vindt het interview in alle vroegte plaats, in het kantoor van het Protestants Landelijk Dienstencentrum (PLD) aan de Joseph Haydnlaan te Utrecht.

Kunnen jullie iets zeggen over de geschiedenis van de ledenadministratie?

"De SMRA (Stichting Mechanische Registratie en Administratie) was de stichting waaraan in eerste instantie de Nederlandse Hervormde Kerk de ledenadministratie had ondergebracht. In de periode 1951 – 1980 leverden alle Hervormde gemeenten hun bestanden aan bij de SMRA; op papier, dus de invoer van de gegevens gebeurde helemaal handmatig. Ledenmutaties werden tot eind van de jaren '80 door de burgerlijke gemeenten aan de SMRA doorgegeven. Toen de overheid stopte met het registreren van de kerkelijke gezindte van de burgers werd door een aantal kerkgenootschappen, waarvan de Rooms Katholieke Kerk en de Nederlandse Hervormde Kerk de grootste waren, de Stichting Interkerkelijke Leden Administratie (SILA) opgericht."

"In de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) stond alleen nog de zogenaamde SILA-stip (het teken dat mutaties van bepaalde personen naar SILA gestuurd moesten worden). In het SILA-bestand staan alle leden van de aangesloten kerken met de vermelding van hun kerkgenootschap, zodat

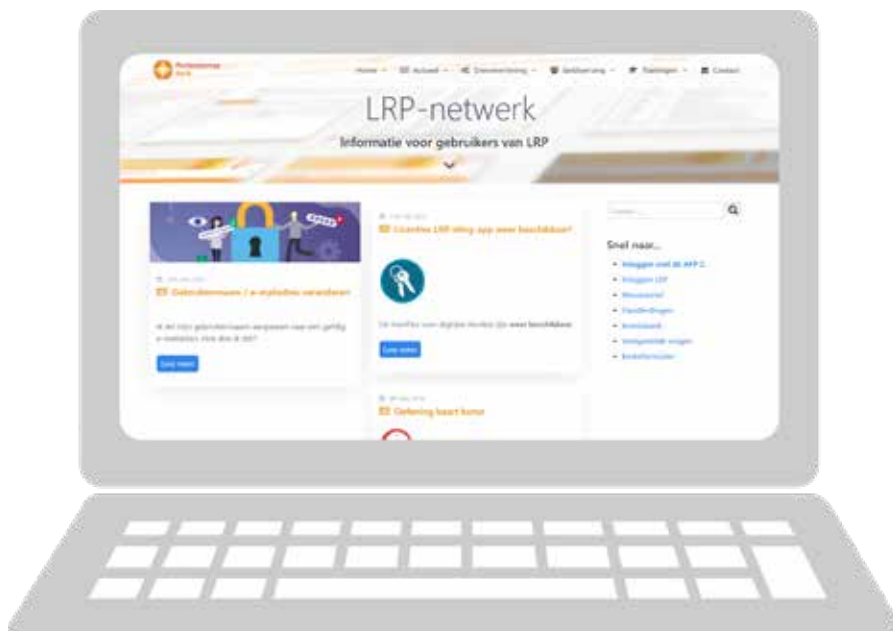
SILA weet welke mutatie voor welk kerkgenootschap is. Zo functioneert SILA tot op de dag van vandaag als een doorgeefluik tussen de overheid en de kerkgenootschappen. En zo was eerst de SMRA en nu het LRP-team van de Dienstenorganisatie (DO) in staat om deze mutaties door te geven aan de plaatselijke gemeenten, die zo onder andere op de hoogte worden gebracht van de vestiging van nieuw ingekomenen."

"De Gereformeerde Kerken in Nederland en de Evangelisch-Lutherse Kerk deden in eerste instantie niet mee met de SMRA, maar wel met SILA. Bij de vorming van de Protestantse Kerk in Nederland werd afgesproken om ook de geformeerde en lutherse leden in de landelijke ledenregistra-

tie op te nemen. De burgerlijke gegevens van de kerkleden, zoals die bij SILA bekend waren, werden door de SMRA in nauwe samenwerking met de plaatselijke gereformeerde kerken en lutherse gemeenten aangevuld met kerkelijke gegevens zoals doop, belijdenis en kerkelijk huwelijk."

"Onze dienstverlening is een vangnet"

"In de jaren 2006 – 2010 is de SMRA-organisatie geleidelijk opgegaan in de Dienstenorganisatie van de PKN en wel als een aparte eenheid (het LRP-team) binnen het cluster Kerk en



Werk. Er zijn wel afspraken gemaakt dat de bestanden eigendom blijven van de gemeenten en dat de DO er niet ongevraagd gebruik kan maken, bijvoorbeeld voor Kerk in Actie."

"Vanuit zijn SMRA-functie van hoofd relatiebeheer ging Jan van der Boon het LRP-team leiden. Het personeelsbestand werd van bijna 60 mensen in 2005 teruggebracht naar 20. Onder leiding van Ger Zwart, de opvolger van Jan van der Boon, is het na 2012 verder gereduceerd tot 11 personen op dit moment. De taken die worden uitgevoerd zijn systeemontwikkeling, applicatiebeheer, helpdesk en orderadministratie. Gelukkig kan er gebruikt gemaakt worden van een drietal vrijwillige trainers, die ieder elke maand een training voor lokaal beheer, leden- en bijdragenadministratie verzorgen in het PLD in Utrecht (zie hiervoor het aparte interview met Adrie van Wel op pagina 19). Verder kan het LRP-team een beroep doen op wisselende groepen gebruikers als klankbord voor de vernieuwing van LRP en van een aantal externe testers, bijdragenadministrateurs voor het doortesten van sjablonen, en ledenadministrateurs voor het testen van selectiefuncties. Dat zijn allemaal vrijwilligers. Zij testen de gebruikersvriendelijkheid, en proberen functionaliteiten uit. Gemiddeld wordt nog ongeveer een dag in de maand externe kennis ingehuurd (bij grote projecten meer)."

Hoe ging de ledenadministratie in zijn werk?

"Zoals gezegd werden burgerlijke mutaties in het begin op papier aangeleverd, later werden dat adresbanden, nog weer later grote (floppy) schijven en daarna via datalijnen. Begin deze eeuw werkten bij de SMRA circa 60 mensen, waarvan 40 à 45 alleen al op de afdeling ledenregistratie. Die afdeling is helemaal verdwenen doordat de GBA-mutaties digitaal worden ontvangen en de plaatselijke gemeenten zelf hun kerkelijke en financiële

mutaties (denk aan toezeggingen) invoeren. Er waren ook een software-afdeling, een binnendienst, een helpdeskfunctie en een buitendienst voor op-de-vloer voorlichting over leden- en bijdragenadministratie."

"LRP faciliteert nog steeds voor circa 80 gemeenten de Paascollecte"

In de politiek is discussie over het door blijven geven van mutaties uit de GBA aan kerkgenootschappen?

"De GBA heet tegenwoordig BRP (Basis Registratie Personen), en inderdaad bestaat de kans dat het doorgeven van mutaties op enig moment verdwijnt. Nu al wordt alleen van leden die daar geen bezwaar tegen maken een beperkt aantal mutaties aan SILA doorgegeven (adreswijziging, overlijden en begin- en einddatum van een verbintenis). SILA stelt vast aan welk kerkgenootschap de mutatie moet worden doorgegeven. SILA heeft circa 5 medewerkers en is gevestigd in Bennekom."

"De kerken maken zich, mede gezien hun belangrijke maatschappelijke functie, sterk voor de instandhouding van de mutatieverstrekking door de overheid. De komende jaren zal duidelijk worden of dit lukt."

Wat doen jullie nog meer behalve leden- en bijdrage administratie?

"Vooral dienstverlening aan gemeenten, rond de acties Kerkbalans, de Solidariteitskas, de Paascollecte (het LRP faciliteert nog steeds voor circa 80 gemeenten deze collecte), de eindejaarscollecte, en de collectes rond biddag en dankdag voor gewas en arbeid. Daarnaast kunnen we maatwerk leveren voor individuele acties van ge-

meenten, dat kan ook 'Red het orgel' zijn, of 'Repareer het dak'."

"Het LRP plakt dan bijvoorbeeld de eigen tekst van een gemeente boven een acceptgiro, en kan ook voor vullen en verzenden van de enveloppen zorgen. Voor Actie Kerkbalans maakt het LRP-team voor ongeveer 250 gemeenten incassobestanden aan en verwerkt digitale dagafschriften van de banken in LRP. Het aantal betalingen via iDeal, en het digitaal toezeggen neemt toe. Gemeenten sturen dan een e-mail met link, en als de ontvanger die aanklikt komt hij in de SKG-collect omgeving terecht. De toezegging of betaling loopt dan automatisch LRP in. Weliswaar is 'een Kerkbalans vrijwilliger op de stoep' uit geldwervingsoogpunt beter, maar gezien het gebrek aan lopers levert digitalisering wel veel werkbesparing en minder kosten op."

"Overigens is onze dienstverlening een vangnet. In principe kunnen gemeenten alles zelf, maar soms is er geen specifieke kennis, of tijd, of het gaat om te grote aantallen: Dan springt LRP in."

"Er wordt nu veel tijd besteed aan het versimpelen van programmatuur. We leunen niet achterover"

We horen vaak dat – zeker voor mensen die niet dagelijks/wekelijks met LRP werken – sommige acties te ingewikkeld zijn?

"Dat geldt vooral bij selecties uit de bijdragenadministratie. Je wilt bijvoorbeeld een mailing uitdoen, met de vraag om een doorlopende machting te mogen verlengen, waarbij

mensen jonger dan 40 jaar een aparte brief krijgen, evenals bijdragers van meer dan €1000. Dat is een ingewikkelde opdracht. Het kan allemaal wel, maar het vraagt wel kennis. Die opmerkingen hoorden wij ook met enige regelmaat. Daarom hebben directie en bestuur in 2016 besloten om elk jaar een bedrag vrij te maken voor de geleidelijke vereenvoudiging en verbetering van LRP. We zijn in 2017 daarmee gestart. In nauw contact met klankbordgroepen hebben we sindsdien de selectie- en de sjabloonfunctie beter en gebruiksvriendelijk gemaakt en een nieuwe pastorale versie geïntroduceerd."

"Vroeger waren de schermen van LRP voor pastoraat, ledenadministrateurs en bijdragenadministrateurs grotendeels identiek, en de pastoraal werkers en predikanten kregen dus veel teveel informatie. De nieuwe pastorale versie toont precies wat je nodig hebt: één kolom met alle mutaties, één kolom met mensen die jarig zijn, en één kolom met mensen die een jubileum vieren. In de pastorale versie kun je uiteraard ook de gegevens van gemeenteleden raadplegen, bezoeken en notities registreren en alle noodzakelijke overzichten maken."

"Op dezelfde wijze gaan we nu bijdragenadministratie versimpelen en gebruiksvriendelijker maken. Daar wordt dit jaar hard aan gewerkt. We beginnen met schermen te tekenen, dan worden die voorgelegd aan een klankbordgroep, en dan wordt de software ontwikkeld. Je kunt je bijvoorbeeld een knop Kerkbalansmailing voorstellen, waarbij je in een *workflow* komt die je langs alle stappen leidt die nodig zijn om een mooie mailing samen te stellen. Eén opmerking past daarbij nog wel: de kerkrentmeesters en bijdragenadministrateurs kunnen het zichzelf soms ook gemakkelijker maken door na te gaan of een mailing echt zo ingewikkeld moet worden samengesteld. We zien nogal eens relatief kleine mailingen met een sterke segmentering. Dan wil men bij-

voorbeeld verschillende begeleidende brieven voor 3 leeftijdsgroepen en ook 4 groepen op basis van geefgedrag. Dat resulteert in 12 verschillende brieven, waarbij de mailing uiteraard wel per loper gesorteerd uit LRP moet rollen. LRP kan dat zonder problemen, al vergt dat een goed inzicht in de werking. De vraag is wel: moet je zo sterk willen differentiëren? Sommige brieven worden in zo'n situatie maar voor 4 gemeenteleden aangemaakt. De planning is dat de vernieuwde bijdragenadministratie medio 2021 operationeel wordt."

"Het kan allemaal wel, maar het vraagt wel kennis"

"Naast de vernieuwing hebben we natuurlijk ook te maken met het onderhoud aan het systeem. Zo gaan we eind april LRP naar een andere cloudomgeving migreren en zullen we om die reden een lang weekend 'uit de lucht' zijn."

Iets om trots op te zijn?

"We doen met een klein clubje mensen niet alleen het lopende onderhoud maar realiseren ook duidelijke verbeteringen, die gelukkig goed worden ontvangen door onze gebruikers. Daar zijn we blij mee, want we willen niets liever dan de gemeenten met LRP zo goed mogelijk ondersteunen met de pastorale en geldwervingsactiviteiten. Er wordt nu veel tijd besteed aan het versimpelen van programmatuur, dat komt de beheersbaarheid en snelheid van LRP ten goede. We leunen niet achterover."

"Ger verlaat het team LRP met een goed gevoel maar met pijn in het hart. Trots op de ontwikkelingen, blij met de nieuwe uitdaging. We bieden met beperkte middelen gemeenten een applicatie waarmee ze hun werk kunnen doen."

Wat willen jullie de kerkrentmeesters, onze lezers, nog meegeven?

"Op 4 maart jongstleden is de nieuwe sjabloonmodule in productie gekomen. Sjablonen zijn modelbrieven die in LRP worden samengevoegd met een selectie uit het ledenbestand ten behoeve van een mailing. De nieuwe functie is gebruiksvriendelijker, overzichtelijker en intuïtiever dan de oude, waarbij de mogelijkheden op het gebied van inhoud en opmaak zijn vergroot. Je kunt met de nieuwe sjablonen mooiere toezeggingsformulieren maken, mooiere brieven, en plaatjes uploaden. Tot augustus is er ruim de tijd om op een beheerste manier van de oude naar de nieuwe sjablonen over te gaan. Het kost ons wel extra om beide systemen parallel te laten draaien, maar gebruikers stellen het op prijs om de tijd te krijgen voor de ombouw. Advies: Op tijd beginnen! 't Is ook geen operatie waar je dagen mee bezig bent."



Over Ger Zwart

Ger Zwart (Heemskerk, 1964) is Coördinator Backoffice & LRP bij de Dienstenorganisatie van de PKN. Hij is afkomstig uit het bank- en verzekeringswezen en werkte tot 2008 bij een firma die hypotheeklen verstrekte aan startende ondernemers en mensen met een BKR-notering, laatstelijk als *head of new business*. Door de crisis van 2008 stopte de (Amerikaanse) funding daarvan waarna Ger aan de slag ging bij de Protestantse Kerk, een tijdelijk project voor een half jaar (om de klantenhelpdesk om te vormen naar de LRP service-desk) dat inmiddels 12 jaar is geworden.

Dit interview is eigenlijk ook een exit gesprek, want Ger gaat stoppen bij LRP om projecten te gaan begeleiden in het transitieproces dat de Dienstenorganisatie naar een hoger plan moet gaan brengen de komende jaren. Dat gaat zoveel mogelijk met eigen mensen gebeuren en zo min mogelijk met extern ingekocht projectmanagement.

Als vrijwilliger was Ger actief als scriba van zijn vorige gemeente, en hij heeft bijbelgroepen geleid.



Over Kees Hommersom

Kees Hommersom (Rotterdam, 1956), is *changemanager* bij het team LRP. Hij was ooit geschiedenisleraar in het voortgezet onderwijs maar werd in 1989 hoofd van het kerkelijk bureau van de Hervormde gemeente Utrecht. Daar ondersteunde hij de centrale kerkenraad en het college van kerkvoogden en was ook eindverantwoordelijk voor de leden- en bijdragenadministratie.

Op die manier kwam hij in contact met de Stichting Mechanische Registratie en Administratie (SMRA) waarnaar hij in 1992 overstapte, eerst in de functie van chef binnendienst, daarna als buitendienstmedewerker. In de periode 2005 tot 2008 werden de activiteiten van de SMRA fasegewijs overgebracht van Delft naar de dienstenorganisatie in Utrecht.

Kees is als vrijwilliger 13 à 14 jaar lid van de kerkenraad in Rotterdam-Zuid geweest, meestal in de kerkvoogdij, en nu verricht hij voor de zijn huidige kerkelijke gemeente in Barendrecht de ledenadministratie, vanuit zijn gemeentelid-zijn én om voeling te houden met het voeren van de ledenregistratie-in-de-praktijk, wat voor zijn LRP-functie weer belangrijk is.



Protestantse
Kerk



Joke van den Bandt-Stel

WIE

Joke van den Bandt-Stel (70) is ouderling-kerkrentmeester in de Protestantse wijkgemeente Wilhelminakerk-Petruskapel te Dordrecht. Ze is afgestudeerd macro-econoom en heeft gewerkt bij de overheid en VNO-NCW. De laatste vijf jaren van haar werkzame leven heeft ze in Brussel gewerkt. Nu is ze al bijna vijf jaar gepensioneerd. Ik spreek met haar op ons kantoor in Dordrecht, waar we vanuit onze vergaderruimte op de bovenste verdieping uitkijken op de Wilhelminakerk met zijn statige toren en koepel.

FUNCTIE

"Ik weet eigenlijk niet meer precies wanneer ik begonnen ben als – toen nog – kerkvoogd. Het zal ergens midden of eind jaren tachtig geweest zijn. Ik was toen de eerste vrouwelijke kerkvoogd en werd wel eens plagend 'kerkvoogdes' genoemd. Ik heb toen nooit gemerkt dat er discussie bestond over vrouwen in het college, hoewel een vrouwelijke dominee in die tijd nog wel een stap te ver was. Kerkvoogden waren toch wat zakelijker en praktischer en het was gewoon prima. Sindsdien heb ik verschillende termijnen zitting gehad in het college, maar ben er ook periodes uit geweest. Mijn huidige periode duurt nu ongeveer drie jaar. Vanuit mijn functie als ouderling-kerkrentmeester ben ik afgevaardigde in het college van kerkrentmeesters van de Protestantse gemeente Dordrecht-Dubbeldam. Sinds het plotselinge vertrek van de voorzitter, heb ik die functie van hem overgenomen."

TAKEN

"Binnen het wijkcollege vervul ik verschillende taken. Ik heb zitting in het moderamen en draai mee in de wijkkerkenraad, vooral taken die wat breder bestuurlijk liggen. Ik zorg bijvoorbeeld voor het aanleveren van de begrotingscijfers aan het algemene college. De cijfers maken we met meer mensen, maar ik coördineer dat. Op die manier werk ik eigenlijk altijd met anderen samen. Zo maak ik voor onze wijk altijd de brieven voor de Actie Kerkbalans en is een ander verantwoordelijk voor de ledenadministratie. Bij een onderwerp zoals bijvoorbeeld de registratie van zogenaamde 'ongedoopten', kijken we wel of we centraal vanuit het kerkkantoor alle wijken in Dordrecht kunnen ondersteunen. Dat vind ik heel belangrijk. Je bent verantwoordelijk voor je eigen wijk, maar je moet samenwerken om waar het kan van elkaar te leren."

UITDAGINGEN

"We hebben een levendige wijkgemeente, heel divers met verschillende stromingen. In de Petruskapel komen voornamelijk oudere mensen, in de Wilhelminakerk ook meer jonge gezinnen. Op dit moment hebben we geen predikant en ook geen kerkelijk werker. Dat is een lastige situatie met op dit moment best veel discussies. Waarschijnlijk ook daardoor lopen de inkomsten uit de vaste vrijwillige bijdrage terug en ook de kerkgang wordt minder. De uitdaging voor ons is om weer op een toekomstgericht, inspirerende koers te komen. Dat is niet alleen de taak van het college van kerkrentmeesters, maar van de gehele kerkenraad. Toch denk je hier zeker in mee en daaruit blijkt dat het ambt van ouderling-kerkrentmeester echt wel verder gaat dan alleen de cijfers."

DANKBAAR

"Ik ben dankbaar dat er, met alles wat er op je afkomt, altijd wel mensen zijn die op je afstappen om je te helpen. Dat bleek toen ik vrij plotseling voorzitter werd van het college en er veel nieuwe dingen op me af kwamen. Ook toen onze predikant vertrok waren er opeens toch mensen, die eerst hadden aangegeven te oud te zijn om taken te vervullen, die nu toch bereid waren te helpen en taken oppakten. Met zijn allen komen we er wel uit."

TIPS

"Doe het niet alleen, schakel anderen in. Probeer jongeren erbij te betrekken. Kijk of je taken kunt splitsen, zodat ze gemakkelijker opgepakt kunnen worden. Schakel ook mensen ad hoc in, voor een bepaalde klus. Het vinden van mensen voor structurele taken is vaak heel moeilijk, maar een afgebakende klus neemt iemand makkelijker aan. Wel is het belangrijk om daarin de goede balans te vinden tussen continuïteit en vernieuwing. Blijf ook niet te lang zitten in een kerkenraad of college. Het wordt daardoor des te moeilijker voor een ander om zaken over te nemen en het gevaar dat je vastgeroest komt te zitten in het idee 'zo deden we dat altijd' ligt op te loer. Geef ruimte aan jongere mensen, aan frisse ideeën. Bedenk daarbij ook hoe je efficiënter kunt werken. Gebruik de moderne communicatiemiddelen, zoals e-mail en bijvoorbeeld skype en probeer ellenlange vergaderingen te vermijden."



Herders ken uw schapen



Tekst Jos Aarnoudse **Beeld** Pixabay

Bij elke bezigheid hoort ook altijd wel een klus die je gauw als 'corvee' beschouwt. Zo hielden mijn ouders van tuinieren, maar was zaterdagmiddag het grasmaaien en de kantjes afsteken altijd voor mij. Ik vond het niet altijd leuk, maar minder erg dan onkruid wieden. En dat hield ook maar nooit op. Bij corvee-dingen heb je de neiging het voor je uit te schuiven, of je ervan af te maken, de kantjes ervan af te lopen. Omdat er geen ontkomen aan was, nam ik al snel de beslissing om het om te draaien: gewoon beginnen met de tijdrovende klusjes op zaterdag, dan had je het maar gehad. Later in mijn leven leerde ik nog een heel andere benadering. Namelijk ook corvee-klusjes met liefde en aandacht tegemoet te treden door ze in een grotere context te plaatsen. Het is belangrijk en zinvol werk.

Zo kijk ik ook naar het bijhouden van een administratie of een boekhouding. Het lijkt een moeite. Het stapelt zich maar op. Dat stomme papierwerk of het bijhouden van een *database*. Neem nou een ledenadministratie. Wat is daar nu leuk of spannend aan? En toch: ik noem het op ons VKB-kantoor ook vaak 'onkruid wieden': het bijhouden van ledengegevens. Je hoeft maar één keer een digitale nieuwsbrief te versturen of je hebt weer allerlei wijzigingsmeldingen aan je broek. Als wij dat een paar maanden niet bij zouden houden, wordt het een chaos. Je moet er ook actief in zijn, en niet alleen maar wachten tot anderen hun mutaties doorgeven. Dat geldt ook voor een kerkelijke ledenadministratie. Waarom eigenlijk?

Ik heb als gemeentedominee vaak gezegd: ook de leden-administrateur doet pastoraal liefdeswerk in de kerk. Het is belangrijk omdat het woordje 'kennen' van de grootst mogelijke betekenis is in de kerk. God 'kende' zijn volk, lees je in Exodus 2, als ze in nood verkeren. Adam 'kende' Eva en toen kregen ze samen een kind. "Gij kent en doorgrondt mij", zingt Psalm 139. De goede herder 'kent' zijn schapen.

Terecht zeg je: ja, dat gaat over het kennen van de liefde en niet over gegevensverwerking. Adam en Eva kregen heus geen kind omdat Adam het juiste telefoonnummer van Eva had, hoewel een juist telefoonnummer soms in de liefde niet geheel onbelangrijk is. Natuurlijk gaat het om het kennen van de liefde, waartoe we in de gemeenschap van de kerk worden geroepen. Maar dat begint bij weten wie er bij jouw kudde hoort en wie er omheen fladderen. Waar houden ze zich op en hoe kun je ze vinden? Een goede en actieve bijgehouden *database*, veilig beheerd en op maat ter beschikking van werkers in de kerk is een *life-line* voor gemeenteopbouw en pastoraat.

Ik zeg wel eens: LRP is niet alleen een Leden Registratie Programma, maar een Liefdes Registratie Programma. Herders ken uw schapen en noem ze bij name, zoek ze op, ga met ze in gesprek, weet wie ze zijn, vraag wat ze willen, laat zien dat je ze belangrijk vindt. Ook door zorgvuldig en nauwgezet met hun gegevens om te gaan. Niet als corvee ('het moet nou eenmaal'), maar als werk van liefde.

Stelling van de maand

Heeft u een mening, wilt u erop reageren?
Laat het ons weten via: info@kerkrentmeester.nl

De stelling:

Over het algemeen besteden kerkenraden, kerkrentmeesters en predikanten te weinig aandacht aan een goede ledenadministratie.



Reactie stelling van de (vorige) maand

Graag delen wij een reactie op de stelling van de vorige maand.

De stelling luidde: *Elk kerkbestuur dient iemand (als lid of als adviseur) in zijn midden te hebben die goed op de hoogte is van de manier waarop de regelgeving in de kerk is georganiseerd.*

Daarop kregen we de volgende reactie van een van onze afdelingsbestuurders:

"Ja, ik onderschrijf de stelling dat elk kerkbestuur iemand in zijn midden moet hebben die goed op de hoogte is van de kerkorde.

Dit onderwerp komt altijd langs in de basiscursus kerkrentmeester. Alleen al om die reden is het belangrijk deze cursus te volgen.

Een praktijkvoorbeeld van een onverwachtse confrontatie met de kerkorde:

De kerkenraad en de predikant krijgen onenigheid

over de invulling van de zienswijze en werkmethode van predikant. Het eindigt abrupt in een situatie van losmaking volgens ordinantie 3 artikel 20.

Je moet dan als kerkenraad stevig in je schoenen staan en – meestal zonder enige ervaring op dat gebied – het proces volgen en begrijpen.

Goed dat er een kerkorde is, anders zouden op dit punt grote ongelukken kunnen gebeuren.

Een ander (positief) voorbeeld:

Samenwerking tussen gemeenten is veel flexibeler geworden met nieuwe kerkorde 2018. Neem kennis van de ontwikkeling. Huisvesting van predikanten is ook een onderwerp dat vaak langs komt.

Kortom: zorg er minimaal voor dat je de kerkorde binnen handbereik hebt, zodat je in ieder geval geen fouten maakt met toepassing van de regels."



Ledenadministratie in de Protestantse Kerk in Nederland

Tekst Handleiding voor kerkrentmeesters **Beeld** Unsplash

De Protestantse Kerk kent een landelijk systeem van ledenregistratie (LRP), waartoe alle kerkelijke gemeenten toegang hebben. Doel van de registratie is "om te kunnen beschikken over persoonsgegevens ten behoeve van het functioneren van het kerkelijk leven en werken in de ruimste zin van het woord" (ordinantie 2-3). In Generale regeling 2 (Ledenregistratie) zijn de regels voor de ledenregistratie binnen onze kerk uitgewerkt. De (algemene) kerkenraad is verantwoordelijk voor de ledenregistratie in een gemeente. De uitvoering ligt bij het college van kerkrentmeesters, die deze taak kan laten uitvoeren door een of meer kerkelijke functionarissen.

LRP (LedenRegistratie Protestantse Kerk)

Om aan het kerkordelijke doel van de ledenregistratie te beantwoorden, hebben bij het ontwerp van het systeem drie aspecten centraal gestaan:

- **Zorg:** het verlenen van pastorale en diaconale zorg bij doop, rouw, trouw, ziekte, enzovoort. LRP zorgt voor een actueel en juist overzicht van de gegevens van de gemeente.
- **Betrokkenheid:** het kunnen volgen van gemeenteleden bij verhuizingen geeft de kerkelijke gemeenten de kans om in contact te blijven met leden die binnen de gemeente verhuizen en om in contact te komen met nieuw-ingekomenen.
- **Geldwerving:** via gerichte fondswerving onder gemeenteleden kan de continuïteit van het gemeentewerk worden gewaarborgd.

LRP is een webapplicatie en kent een hoog beveiligingsniveau (inloggen vereist een gebruikersnaam, wachtwoord en een via een digipass te genereren code). Er zijn vijf gebruikersrollen voor kerkelijke gemeenten: lokaal beheerder, ledenadministrateur, bijdragenadministrateur, pastoraal werker en kerkrentmeester.

Wie worden geregistreerd? De volgende typen geregistreerden zijn te onderscheiden:

- **doop- en belijdende leden:** degenen die gedoopt zijn en/of belijdenis van hun geloof hebben afgelegd;
- **gastleden:** degenen die als lid ingeschreven zijn in een andere kerkgemeenschap en op hun verzoek als gastlid zijn opgenomen;
- **niet-gedoopten:** de niet-gedoopte kinderen van

gemeenteleden, voor zover de ouders of wettelijke vertegenwoordigers daartegen geen bezwaar maken (in juni 2019 is, als gevolg van een wijziging in de kerkorde, deze categorie gewijzigd in 'meegeregistreerden');

- **vrienden:** degenen die blijf geven van verbondenheid met de gemeente en op hun verzoek als zodanig zijn opgenomen;
- **meegeregistreerden:** gezinsleden zonder of met een ander kerkgenootschap, voor zover ze geen bezwaar hebben tegen registratie;
- **overige contacten:** personen (of instellingen) die niet tot de gemeente horen en alleen worden opgenomen ten behoeve van de adressering van het kerkblad.

In artikel 3 van de Generale regeling 2 is bepaald welke gegevens in de ledenadministratie worden vastgelegd. Het betreft burgerlijke gegevens als naam, adres, geboortedatum, burgerlijke staat en kerkelijke informatie over bijvoorbeeld doop- en belijdenis.

Via de Stichting Interkerkelijke Leden Administratie (SILA) worden jaarlijks ruim 250.000 mutaties ontvangen vanuit de Basis Registratie Personen (BRP, tot januari 2014: Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens). Dit zijn vooral adreswijzigingen en meldingen van overlijden en begin- en/of einddatum van verbintenis. Deze mutaties worden automatisch in het leden- registratiesysteem LRP verwerkt. Vanuit LRP worden jaarlijks 60.000 mutaties (vooral inschrijvingen en uitschrijvingen) via SILA aan de BRP aangeboden. Van 3% van alle geregistreerden worden geen burgerlijke mutaties ontvangen; deze personen maakten daar bezwaar tegen. Mutaties van de kerkelijke



gemeenten zijn dan ook onmisbaar om de landelijke ledenregistratie actueel te houden. De ledenadministrateurs moeten attent zijn op het feit dat van gemiddeld 3% van de geregistreerden geen mutaties worden ontvangen; de kerk zelf is de enige bron in deze situaties. De meest voorkomende mutaties die door de plaatselijke kerken worden ingevoerd zijn die van doop, belijdenis en geboorte. De mutatieverstrekking door de burgerlijke overheid aan de kerken staat de laatste jaren steeds meer ter discussie. Mede daarom is het van groot belang dat de registratieregels zorgvuldig worden nageleefd: zo kan er alleen een nieuwe geregistreerde aanmelden bij SILA als de persoon zelf (of bij minderjarigen: de ouders) akkoord is met mutatieverstrekking door de burgerlijke overheid.

Geografisch principe en voorkeurlidmaatschap

In principe zijn gemeenteleden ingeschreven in de kerkelijke gemeente waar ze wonen. Bij verhuizing worden zij automatisch verplaatst naar de kerkelijke gemeente in de nieuwe woonplaats. Er kan in de nieuwe woonplaats meer dan een gemeente zijn die tot de Protestantse Kerk behoort. In welke gemeente wordt een lid dan ingeschreven? Die systematiek is beschreven in artikel 10 van de Generale regeling 2 Ledenregistratie. Uitgangspunt is dat iemand wordt ingeschreven bij hetzelfde type gemeente (luthers, gereformeerd, hervormd of protestants) als waar hij of zij in de voormalige woonplaats was ingeschreven. Een gemeentelid kan zich op verzoek aan de kerkenraad laten overschrijven naar een andere gemeente. Dan wordt er gesproken van een voorkeurslidmaatschap. Is iemand eenmaal voorkeurslid, dan wordt hij of zij als gevolg van een adresmutatie niet meer automatisch naar een andere kerkelijke gemeente verplaatst.

Privacy

In mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Ook kerkgenootschappen vallen onder deze wet. Persoonsgegevens

moeten beveiligd worden en mogen alleen worden gebruikt als dat in de kerk nodig is. De AVG laat alle ruimte voor kerken en organisaties om haar taak te vervullen en gebruik te maken van persoonsgegevens, zolang de beveiliging en een juist gebruik zijn gewaarborgd. Op basis van de kerkorde (ord. 4.2) is iedereen die met gegevens van de kerk werkt, gehouden tot geheimhouding. Niemand hoeft daarvoor een formulier te ondertekenen, die regel is op iedereen van toepassing. Het is echter van belang dat medewerkers bekend zijn met deze vorm van geheimhouding.

Het ledenregistratiesysteem LRP voldoet aan de wettelijke eisen. Het LRP is qua techniek, de inhoud en de toegang van de gegevens een veilig systeem. De plaatselijke gemeente is zelf verantwoordelijk voor de ledenadministratie, waaronder het actueel houden van de gegevens en het verlenen van toegang aan de juiste personen. Uit LRP kan diverse data worden geëxporteerd, bijvoorbeeld naar Excel. Een dergelijke export is een volledige eigen plaatselijke verantwoordelijkheid en mag alleen als dit in overeenstemming met de wetgeving is.

Dienstverlening

Met LRP kan de kerkelijke gemeente zelf een groot aantal overzichten (verjaardagen, jubilea, overledenen, bezoeken) maken en mailings verzorgen voor bijvoorbeeld de geldwerving. Via de bijdragenadministratie kunnen per doel toezeggingen en ontvangsten worden vastgelegd en kunnen onder andere acceptgiro's en incassobestanden worden aangemaakt. Daarnaast is het mogelijk om van de dienstverlening door het LRP-team van de Protestantse Kerk gebruik te maken.

Het gaat dan vooral om het aanmaken van mailings, incassobestanden en acceptgiro's en het verwerken van digitale dagafschriften. Hiervoor geldt een kostendekkend tarief. Informatie over het dienstverleningspakket is te lezen op www.lrp-netwerk.pkn.nl.

Wat moeten we met de 'omgezette ongedoopten'?

Tekst Jos Aarnoudse **Beeld** Pauluskerk Baarn

Op 30 april 2019 is er een brief uitgegaan vanuit de landelijke kerk dat de centrale registratie van zogeheten 'ongedoopten' per juni 2019 zou gaan veranderen. Van de 102.000 ongedoopten in het landelijke LRP systeem zijn er 80.000 meerderjarig. Het gaat om oude zogeheten 'geboorteliden'. Al de meerderjarige ongedoopten zijn in juni 2019 omgezet naar de status 'meegeregistreerd'. Voortaan zal ook elk 'niet-gedoopt kind van een gemeentelid' wanneer die 18 wordt worden omgezet naar de status 'meegeregistreerd'.

Waarom is dat nu eigenlijk gebeurd? Dat heeft natuurlijk te maken met privacy overwegingen. Men stond in het LRP maar ingeschreven op deze manier, terwijl men feitelijk geen lid is via de doop of zelf een relatie is aangegaan. Bij verhuizing ging dat ook via SILA naar een andere gemeente mee, terwijl men zelf soms geen besef meer had/heeft van een relatie met de kerk.

Meegeregistreerd wil zeggen: je hoort op de één of andere manier bij iemand die wel lid is van de kerk. Dit kan dus alleen bij een pastorale eenheid waar ook tenminste één belijdend lid of dooplid hoort (bijvoorbeeld als thuiswonend kind of als partner). Nu is het echter niet aannemelijk dat alle meerderjarige 'ongedoopten' die nu zijn omgezet naar 'meegeregistreerd' in zo'n verband leven. Ook gaan thuiswonende kinderen op een zeker moment het huis uit. Ook als het gezinsverband komt te vervallen door bijvoorbeeld een echtscheiding of overlijden, vervalt de grond voor 'meeregistratie'.

Dat wil zeggen, dat er dan twee mogelijkheden overblijven: de registratie komt te vervallen of men wordt 'vriend van de gemeente'. Dat heette vroeger in het kerkordejargon 'blijkgever': je 'gaf blijk van meelevenheid' bij de gemeente, ook al was je niet gedoopt en dus geen lid, overigens niet te verwarren met het formele 'gastlid'. Dat is in de kerkorde iemand die bij een ander kerkgenootschap lid is, maar nu ook (!) om welke reden dan ook, ingeschreven staat bij een plaatselijke gemeente van de Protestantse Kerk.

De vraag werd gesteld: wat moeten we nou met deze verandering?

Welnu: het vraagt actie. Het ligt voor de hand dat allen die het betreft in uw (wijk)gemeente een bericht krijgen: u stond zo en zo bij ons ingeschreven; dat type inschrijving is echter komen te vervallen; in uw situatie zijn dit en dit nu de mogelijkheden: (1) 'meegeregistreerde' worden, als u in het verband met iemand leeft die wel

Dooptvont in de Pauluskerk te Baarn



lid is van de kerk; of (2) 'vriend van de gemeente' worden, als u op eigen basis een relatie met de kerk wilt handhaven; of (3) de relatie met de kerk beëindigen en uw gegevens laten verwijderen. Overigens: die vraag zal dus voortaan ook aan ongedoopte kinderen gesteld moeten gaan worden, zodra zij meerderjarig worden. Er komt vast nog een tijd dat we dat ook aan meerderjarig wordende doopleden zullen moeten gaan vragen.

Nu kan zo'n bericht natuurlijk heel zakelijk aangepakt worden, via een briefje of mail met antwoordformulier bijvoorbeeld, met de clausule: als u niet binnen een bepaalde tijd reageert, gaan we uit van het laatste (beëindiging). Maar, de benodigde actie zou ook meer pastoraal/missionair kunnen worden ingekleed. Een (wijk)kerkenraad kan deze kwestie ook aangrijpen om te proberen nog eens in persoonlijk contact te komen met deze mensen en ze dan de vraag voor te leggen hoe ze hun relatie met de kerk zien.



LEDENADMINISTRATIE VAN DE PROTESTANTSE GEMEENTEN VOLLEDIG GEAUTOMATISEERD...



De orgelbank

DE ORGELBANK

De orgelbank van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer biedt plaatselijke kerken en gemeenten de mogelijkheid hun pijporgel te koop aan te bieden.

Afgelopen maand is het Pelsorgel (10 stemmen) uit het kerkelijk centrum in Nieuwerkerk a/d IJssel verkocht. Het wordt overgeplaatst naar de St Martins Kirche in Lossburg (D). Momenteel zijn er in totaal nog 6 orgels ingeschreven. Alle aangeboden orgels kunt u raadplegen op onze website kerkmarkt.nl in de rubriek orgelbank.

Voor gedetailleerde informatie over de orgelbank kunt u contact opnemen met het Bureau VKB.

Tel. (078) 639 36 66

E-mail n.dejong@kerkrentmeester.nl





De brochure 'Ruimte' is geschreven voor iedereen die bij een kerkelijke gemeente van de Protestantse Kerk betrokken is. Het boekje wil in hoofdlijnen iets vertellen over de organisatorische kant van het kerkzijn, althans zoals het binnen de Protestantse Kerk in Nederland is geregeld.

'Ruimte' wordt door colleges van kerkrentmeesters aangeboden aan bijvoorbeeld degenen die belijdenis doen of degenen die een taak in de gemeente op zich nemen, al dan niet als ambtsdrager, maar ook voor hen die al langer horen tot de gemeenschap van de plaatselijke kerkelijke gemeente kan het boekje waardevolle informatie bevatten.

De brochure 'Ruimte' is geheel vernieuwd en vanaf nu te bestellen in de webshop van de VKB:

- <https://kerkrentmeester.nl/webshop/boekje-ruimte>

Bestel 'Ruimte' nu in onze webshop

Ledenadministrateur / trainer LRP - Adrie van Wel



Tekst Bert van Rijssen **Beeld** Adrie van Wel

Adrie van Wel (geboren te Wolphaartsdijk, Zeeland) heeft een technische achtergrond, werkte veertig jaar bij KPN en de voorgangers daarvan, laatstelijk als hoofd logistiek van het telefoondistrict Breda (Zeeland en West-Brabant). Hij is nu gepensioneerd en woonachtig in Rijsbergen, maar lid van de Protestantse Gemeente te Etten-Leur. Als vrijwilliger vervulde hij eerst bestuursfuncties bij niet-kerkelijke organisaties, en vanaf 1997 verzorgt hij de ledenadministratie van zijn gemeente. Toen in 2011 vrijwilligers werden gevraagd voor de uitrol van LRP ging hij in het hele land trainingen geven; momenteel is hij één van de vier trainers die de basistrainingen voor Lokaal Beheer, Bijdragenadministratie en Ledenadministratie aan de nieuwe gebruikers van LRP verzorgen.

Kunt u aangeven wat uw werkzaamheden voor de kerk inhouden?

"Voor mijn eigen gemeente: In de ledenadministratie verwerk ik via LRP ontvangen en andere mutaties in de ledenadministratie. Op een enkele uitzondering na hebben de ambtsdragers en contactpersonen in onze gemeente niet de beschikking over LRP en dan maak ik voor hen de mutatie-overzichten en PE-kaarten (PE = pastorale eenheid). En op verzoek maak ik overzichten van verjaardagen, jubilea, etcetera."

"Naast deze werkzaamheden vormde ik vele jaren met drie andere gemeentelieden een klusploeg die in en om onze kerk kleine onderhoudswerkzaamheden uitvoerde. Nu maak ik nog deel uit van een groepje gemeentelieden die de begrafenissen op de begraafplaats van onze kerk verzorgt."

"Voor LRP: Ik geef basistrainingen waarin de nieuwe LRP-gebruikers wegwijs in LRP worden gemaakt. Maar ze zullen thuis nog veel moeten oefenen, waarvoor in LRP een oefenomgeving beschikbaar is. En hoewel er voor vragen en bij problemen een beroep op de LRP-helppesd kan worden, zou ik het toejuichen indien er voor gebruikers die dat willen een mogelijkheid voor het volgen van een verdiepingstraining zou komen, waardoor ze de mogelijkheden van LRP optimaal kunnen benutten."

"Ik word ook ingeschakeld bij het testen van de vernieuwingen in LRP, waar druk aan wordt gewerkt om LRP gebruiksvriendelijker te maken. Voorbeelden van deze vernieuwingen zijn de nieuwe Pastorale versie, de nieuwe selecties die vorige zomer beschikbaar zijn gekomen en het vervangen van de LRP- inlogsleutel (digipass) door een LRP inlog-app, een actie die momenteel gefaseerd per classis wordt uitgevoerd."

Waarom doet u dit werk, waar wordt u blij van?

"Bij mijn vrouw en mij is het altijd zo geweest dat er meestal niet tevergeefs een beroep op ons wordt gedaan wanneer er in de kerk of in verenigingen, etcetera iets moet gebeuren. Ik vind het ook wel een voorwaarde dat beiden achter het vrijwilligerswerk staan dat één van beiden doet. Wij vinden het fijn te zien dat ook onze drie kinderen dezelfde instelling hebben. En natuurlijk vind ik het heel leuk werk, om op deze wijze bijvoorbeeld iets voor andere gebruikers van LRP te kunnen betekenen."

Waar bent u trots op?

"Enkele jaren geleden zijn we in onze gemeente begonnen om voor de Actie Kerkbalans de koppeling van LRP met SKG te gaan gebruiken. Bij de laatst gehouden Actie Kerkbalans werd aan ongeveer 2/3 van de aan te schrijven gemeentelieden die over e-mail beschikken een e-mailtje gezon-

den waarin een link naar het digitale toezeggingsformulier was opgenomen. Dit betekende dat de ambtsdragers en contactpersonen nog maar op ongeveer 1/3 van het aantal aan te schrijven adressen een enveloppe moesten bezorgen en ophalen. Doordat de toezeggingen via SKG direct in LRP worden ingevoerd is dat een welkome lastenverlichting voor onze bijdragenadministrateur en de ambtsdragers en contactpersonen."

"Verder ontvangen de gemeentelieden die over e-mail beschikken via e-mail met een link naar de SKG ook betaalverzoeken voor de door hun bij de Actie Kerkbalans toegezegde vrijwillige bijdrage en voor hun bijdrage voor de Solidariteitskas en het kerkblad van onze kerk. Doordat de via SKG ontvangen bijdragen direct in LRP worden verwerkt geeft ook dat een lastenverlichting voor de bijdragenadministrateur en voor de vrijwilligers die de administratie van de Solidariteitskas en kerkblad verzorgen."

Heeft u nog een advies aan onze lezers?

"Ik zou kerkrentmeesters willen aanraden om nieuwe gebruikers van LRP altijd de basistraining te laten volgen; alleen plaatselijke overdracht is niet genoeg. Want eventueel ingeslopen verkeerd gebruik van de systemen wordt dan 'geërfd' door nieuwe gebruikers."

► Hagru

De kracht van betrouwbare en professionele ledenadministratie

Tekst & Beeld Martijn van Houten

Een professionele ledenadministratie is cruciaal voor iedere toekomstgerichte kerk.

Even voorstellen

Hagru is een softwarebedrijf gevestigd in Groningen. Het bedrijf biedt al ruim 30 jaar automatiseringsoplossingen voor ingewikkelde administratieve vraagstukken en bedient met haar ledenregistratiepakket Scipio Online, ruim 1600 kerken in Nederland, waaronder grote en kleine PKN gemeenten.

Aan de basis van de oplossingen die Hagru biedt, ligt de ledenadministratie van de kerk. Directeur Menno Haagsma staat sinds 2012 aan het roer van het familiebedrijf en adviseert dagelijks kerken over het effectief inzetten van de ledenadministratie. "Kerken die de ledenadministratie strategisch inzetten zijn innovatiever, werken efficiënter en besparen hierdoor vaak op kosten," aldus Haagsma.

De ledenadministratie als strategisch middel

De ledenadministratie in Scipio Online biedt veel meer dan alleen inzicht in de ledenopbouw van de organisatie. Een professionele kerk kiest voor onze moderne oplossing om te voldoen aan alle vraagstukken die op haar afkomen. Hierdoor wordt de organisatie veel flexibeler en ontstaan er diverse strategische kansen.



Slim koppelen

Door Scipio Online slim te koppelen aan externe programma's en mobiele apps zijn de mogelijkheden eindeloos. Haagsma stelt dat steeds meer gemeenten dit inzien en hier ook zeker de vruchten van plukken. De toepassingen zijn divers en variëren van pastoraal werk tot digitale collecten en het digitaliseren van Actie Kerkbalans.

Pastoraal werk

Ouderlingen, predikanten en wijkmedewerkers hebben toegang tot een aan de ledenadministratie gekoppelde omgeving. Indien er een nieuw lid wordt toegevoegd door de ledenadministrateur, dan krijgen zij automatisch een melding in een digitaal mutatiepostvak. Daarnaast kunnen er notities worden geregistreerd en huisbezoeken worden gepland. Het grote voordeel is dat alle medewerkers online samenwerken en er geen aparte (potentieel onveilige) bestanden meer bijgehouden hoeven te worden in bijvoorbeeld Excelsheets.

Kerkbalans (digitaal)

Ook de eigen website van de kerk kan worden gekoppeld aan de ledenadministratie. Op deze wijze kunnen leden hun toezegging voor Actie Kerkbalans digitaal doorgeven aan de kerk. Doordat er rechtstreekse koppeling is met Scipio Online, is het aanmeldproces voor de leden eenvoudig en hoeven gegevens, die al bekend zijn bij de kerk, niet opnieuw ingevoerd te worden. De gemeenteleden worden herkend en hoeven zich niet apart te registreren. De gedane toezeggingen worden automatisch doorgestuurd naar de bijdragenadministratie. De toezeggingen hoeven alleen nog maar goedgekeurd te worden.

Haagsma: "Met dit principe hebben onze klanten al fantastische resultaten behaald. Er zijn gemeenten waar meer dan 50% van alle toezeggingen digitaal wordt verwerkt. Je kan wel nagaan hoe efficiënt deze gemeenten werken. Er is veel minder administratieve inspanning nodig op het kerkelijk bureau en bij de vrijwilligers. Daarnaast wordt er flink bespaard op print- en portokosten."

De boekhouding van de kerk

Ook de boekhouding van de kerk koppelt Hagru aan de bijdragenadministratie van de kerk (onderdeel van Scipio Online). De Kerkbalans (en overige) ontvangsten van leden worden direct vanuit de boekhouding afgeboekt op lidniveau. Door deze unieke koppeling kan er op ieder moment worden opgevraagd wat er is toegezegd, wat er is ontvangen en welke leden er eventueel herinnerd moeten worden.

De kerk app voor gemeenteleden

Het gebruik van mobiele applicaties is de laatste jaren significant toegenomen. Mobiele apps zijn applicaties die op de mobiele telefoon of tablet worden geïnstalleerd. Ook



kerkelijke gemeenten hebben vandaag de dag behoefte aan een veilig, modern en digitaal platform voor leden. Apps zijn zeer toegankelijk en bieden de mogelijkheid tot directe communicatie met en tussen leden. Zo is het mogelijk om nieuwsberichten te plaatsen en om het kerkblad te delen met de leden.

Door de Scipio kerk App te koppelen aan de ledenadministratie ontstaat er een krachtig communicatiemiddel voor vele toepassingen. Zo is de app het aangewezen middel om de gemeentegids van de kerk, conform AVG eisen, te publiceren. Door de directe koppeling met de ledenadministratie is de gemeentegids altijd actueel en hoeft deze niet handmatig bijgewerkt te worden. Daarnaast kan er via de Scipio kerk App worden gegeven aan collectedoelen en kan de toezegging voor Kerkbalans ook 's avonds op de bank worden doorgegeven. Haagsma: "In 2016 zijn we op kleine schaal begonnen met het koppelen van de eerste kerken aan onze Scipio kerk App. In veel kerken waren apps in die tijd nog niet gangbaar en waren we nog echt aan het pionieren. Van onze relaties maken inmiddels ruim 250 kerken actief gebruik van de Scipio kerk App als communicatiemiddel en het aantal gebruikers stijgt elke week. Juist de voordelen van de directe koppeling met de ledenadministratie wordt zeer gewaardeerd door onze gebruikers."

De Protestantse Kerk van Assen heeft vrijwel alle processen op het kerkelijk bureau gedigitaliseerd en verwerkt de Kerkbalans toezegging digitaal via haar gemeente-website en de Scipio kerk App.

Hagru biedt innovatieve oplossingen voor uw kerk. Door de unieke koppeling met het LRP zijn de mogelijkheden ook beschikbaar voor PKN gemeenten.

Scipio Online

De professionele oplossing voor de leden- en bijdragenadministratie.

CashflowPro Online

Online boekhoudapplicatie voor kerken met unieke koppeling naar de leden- en bijdragenadministratie en standaard voorzien van uitgebreide rapportage voor FRIS.

Scipio kerk App

Unieke app voor uw leden en biedt vele mogelijkheden op het gebied van communicatie en het verhogen van inkomsten. De app wordt standaard gekoppeld aan de ledenadministratie.

Kerkbalans digitaal

Digitaal toezeggen zonder ingewikkelde registraties en met een directe koppeling naar de leden- en bijdragenadministratie.

Bel of mail Hagru vrijblijvend voor meer informatie.

- ▶ www.hagru.nl
- ▶ info@hagru.nl
- ▶ tel. 050 20 50 000

TOINE DAELMANS



LUIDKLOKKEN & TORENUURWERKEN

Stipdonk 16, 5715 PC Lierop

☎ Toine Daelmans: 0492 54 55 77

☎ Ralf van Veghel: 06 460 656 21

info@daelmans.com - www.daelmans.com



**VELLEMA. PASSIE
VOOR MENS EN
TECHNIEK.**

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische- en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: **0518 43 22 99.**



UNETO-VNI

VELLEMA TORENUURWERKEN - GRIENEDYK 48 - HALLUM - WWW.VELLEMA.NL



► Van Rijn

Brandbeveiliging, veiligheidsopleidingen, advies & projecten

Tekst & Beeld Van Rijn

Naast brandbeveiliging en veiligheidsopleidingen zijn we ook gespecialiseerd in advies en projecten. Door onze jarenlange ervaring op het gebied van veiligheid kunnen we voor uw kerk ook meedenken in veiligheid in de breedste zin van het woord. Denk hierbij ook eens na over uw verenigingsgebouw dat doordeweeks gebruikt wordt voor allerlei activiteiten. Wij kunnen u onder andere bijstaan bij de volgende zaken:

- Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E)
- BHV-Veiligheidsscan
- Ontruimingsplannen/BHV-plannen
- Ontruimingsplattegronden

Wat is een ontruimingsplan?

Bij een calamiteit, zoals bijvoorbeeld een brand in een gebouw, ontstaat al snel een levensbedreigende situatie. Iedereen moet dan het gebouw zo snel mogelijk verlaten. Een ontruimingsplan voorziet hierin als leidraad voor de te ondernemen acties. Er staat in een ontruimingsplan wie verantwoordelijk is voor welke actie in het geval van een calamiteit.

Verplichting?

Een ontruimingsplan van gebouwen is verplicht volgens de bouwverordening, de Arbowet en het Arbobesluit. Deze plannen worden onder meer getoetst door de brandweer. Voor een bijeenkomst gebouw is het zeker ook verplicht een ontruimingsplan te hebben.

Ontruimingsplannen van Van Rijn

De ontruimingsplannen van Van Rijn beschrijven exact wat er dient te gebeuren als er zich een calamiteit voordoet. Onze ontruimingsplannen zijn maatwerk, welke voldoen aan alle wettelijk eisen en plichten.

Ontruimingsplattegronden

Ontruimingsplattegronden zijn plattegronden die op duidelijk zichtbare plaatsen in het gebouw hangen en aangeven waar de belangrijke zaken aanwezig zijn binnen het pand. Daarnaast helpen ze om bezoekers, maar ook

uw medewerkers, oriëntatie te geven binnen het pand. Ook kan de brandweer sneller handelen in geval van calamiteiten.

Het opstellen van de ontruimingsplattegronden

Van Rijn heeft veel ervaring met het opstellen van ontruimingsplattegronden en wij zijn op de hoogte van de wettelijke eisen en plichten die gesteld worden aan ontruimingsplattegronden. Naast de wettelijke eisen en plichten zorgen wij er vanzelfsprekend voor dat deze binnen de wettelijke eisen en plichten op uw manier wordt toegepast. Onze ontruimingsplattegronden zijn dus maatwerk.

De belangrijkste voordelen van ontruimingsplattegronden van Van Rijn

- U voldoet aan de gestelde eisen;
- De ontruimingsplattegronden zijn professioneel;
- De ontruimingsplattegronden zijn up to date;
- De ontruimingsplattegronden zijn specifiek gemaakt voor uw bedrijf;
- De ontruimingsplattegronden geven inzicht in alle vluchtroutes.

Risico-Inventarisatie en -Evaluatie

Veiligheid en gezondheid is een zeer belangrijk onderdeel binnen uw organisatie en uw kerk. Door risico's in kaart te brengen en te analyseren kan er worden aangegeven welke maatregelen er getroffen zullen moeten worden. Deze maatregelen worden beschreven in het plan van aanpak.

Veel gehoorde vragen over een RI&E en een kerkelijke gemeente

1. *Is de arbowetgeving ook verplicht voor een kerkelijke gemeente?*

Antwoord: Ja, want het is een wettelijke verplichting.

2. *Moet de risico-inventarisatie worden geaccordeerd door een arbodeskundige of arbodienst?*

Antwoord: Voor organisaties met uitsluitend vrijwilligers geldt geen verplichting tot accordering door de arbodienst

of arbodeskundige. Voor een organisatie met een personeelsbestand van niet meer dan 10 bezoldigde personen geldt eveneens dat er geen accordering door een arbodienst of arbodeskundige nodig is, indien gebruik wordt gemaakt van een *checklist*, die in de categorie 'kerkelijke gemeenten' wordt gebruikt. Wanneer de kerkelijke gemeente meer dan 10, maar niet meer dan 25 bezoldigde medewerkers in dienst heeft, moet een eenvoudige toets door een arbodeskundige plaatsvinden. Hierbij geldt ook de eis dat de *checklist* wordt gebruikt die voor de categorie 'kerkelijke gemeenten' van toepassing is.

3. Wanneer de risico-inventarisatie niet wordt uitgevoerd, is men dan in overtreding waarbij er bij een eventuele controle door de Inspectie SZW een administratieve boete kan worden opgelegd?

Antwoord: Men is inderdaad in overtreding, omdat de arboregeling niet juist wordt toegepast. Er kunnen zich

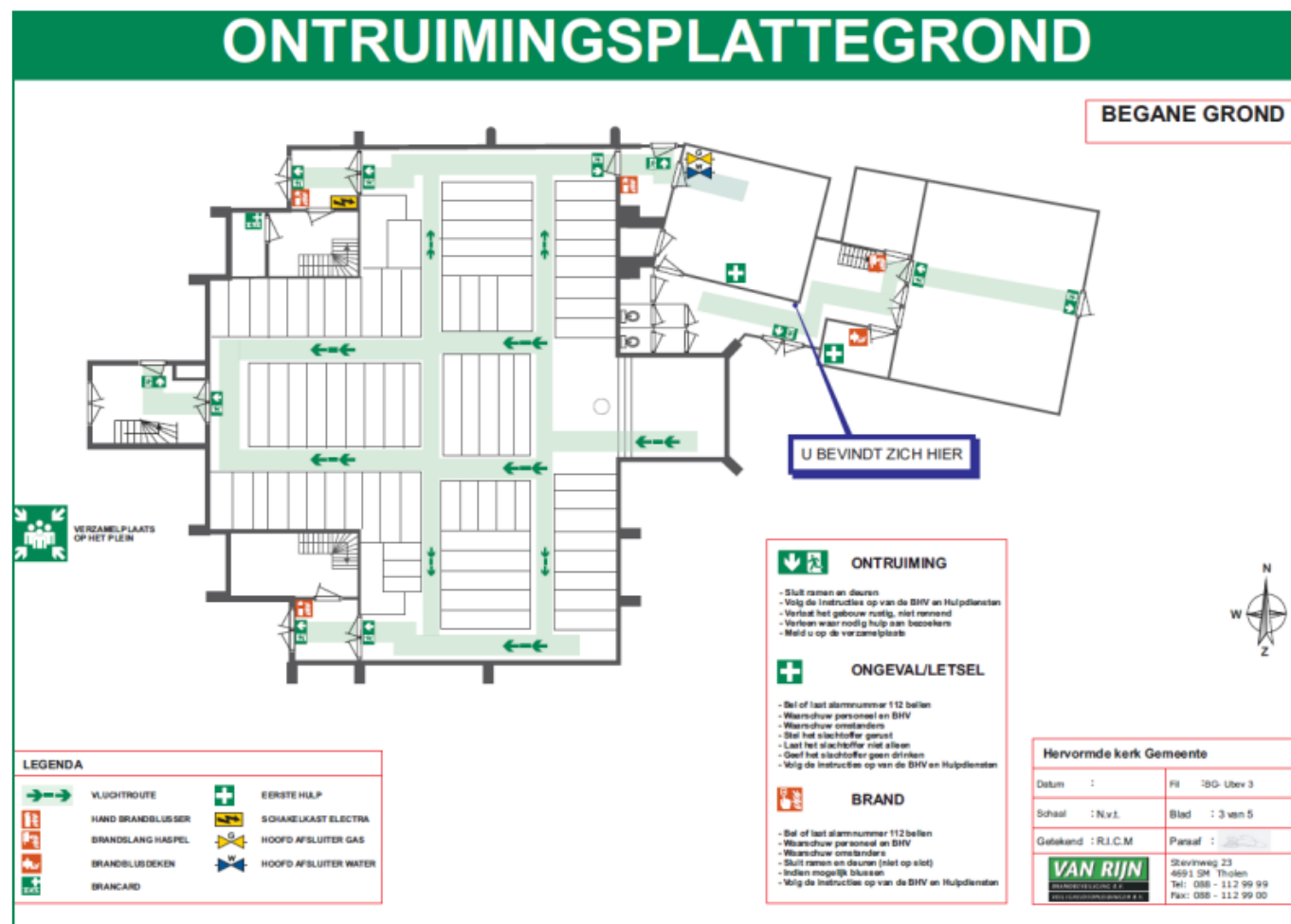
situaties voordoen waarbij boetes kunnen worden opgelegd. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij een ongeval in het kerk of verenigingsgebouw, waarbij de gedupeerde in een ziekenhuis wordt opgenomen. Dit moet dan worden gemeld bij de Inspectie SZW.

4. Hoe moet je de arbowetgeving concreet in een kerkelijke gemeente gaan invoeren?

Antwoord: Maak arbo bekend bij de (vrijwillige) medewerkers en bij degenen die in loondienst zijn. Bespreek met hen de aanpak in uw specifieke situatie (gebouwen, en dergelijke). Bespreek met hen ook de risico's en betrek hen zoveel mogelijk bij het opstellen van de risico-inventarisatie. Maak ook het resultaat van deze inventarisatie, met name de geconstateerde verbeterpunten, bespreekbaar en maak met hen een plan om de verbeteringen aan te brengen.

► www.vanrijnbrandbeveiliging.nl

Voorbeeld van een ontruimingsplattegrond



Als redactie maken we in 2020 een serie over kerkbeheer bij buitenlandse kerken. Alle redactieleden hebben één of meerdere landen onder hun hoede genomen. Het worden journalistieke producties, geen wetenschappelijke studies. Vanuit een format met veertien vragen gaan we op onderzoek uit. Soms hebben we familie in zo'n land, of vrienden, soms komen we er vaak of hebben we andere connecties. Daarnaast is er via openbare kanalen en mensen in Nederland vaak veel meer te weten te komen dan je in eerste instantie denkt. Vandaag het tweede deel in de serie: België.



Staatssteun voor erkende religies

Kerkbeheer in België

Tekst Wilnanda Hukom **Beeld** Barry Kriekaard, Unsplash en PR

Binnen een uur sta ik vanaf mijn huisadres in België. Misschien ben ik daar zelfs nog sneller dan wanneer ik met mijn auto door de spits naar ons kantoor in Dordrecht rijd. In afstand is België zo dichtbij, maar het voelt vaak toch echt als 'buitenland'. Hoewel er veel dingen in België ook gewoon hetzelfde – of in ieder geval vergelijkbaar – zijn (ik denk hierbij bijvoorbeeld aan het Vlaams, wat voor mij als Brabander toch een goed verstaanbare taal is), zijn er ook aanmerkelijke verschillen. Wie de grens over rijdt, merkt bijvoorbeeld een verandering van infrastructuur: alles ziet er toch net wat anders uit. Zo zijn er ook op kerkelijk vlak overeenkomsten, maar zeker ook verschillen te noemen tussen Nederland en België. Ik spreek hierover met de Nederlandse predikant Barry Kriekaard die sinds september 2019 werkzaam is voor de Verenigde Protestantse Kerk in België, in de Christusgemeente te Antwerpen-Oost.

De kerkelijke kaart van België

Tijdens mijn zoektocht op internet merk ik al snel dat er voor België niet gemakkelijk is aan te geven hoe de kerkelijke kaart er precies uit ziet. Officiële cijfers zijn niet te vinden. Ds. Kriekaard bevestigt dat: "Het verkrijgen van cijfers over toebehoren aan een religie is ingewikkeld, omdat volgens de Belgische wetgeving officieel in enquêtes en onderzoeken niet gevraagd mag worden naar religie, omdat dat een persoonlijke zaak is."

Katholieke Kerk veruit de grootste

We zullen ons moeten beperken tot schattingen, waarmee toch een globaal beeld te schetsen is. Ds. Kriekaard vertelt: "De Rooms-Katholieke kerk is vanouds veruit de grootste kerk. Protestantisme is lange tijd verboden geweest, pas in 1781 werden Protestantse kerken weer toegelaten. Tijdens de Napoleontische tijd (1802) werden die kerken officieel erkend. België is één van de weinige landen in Europa waarin dit systeem van officiële erkenning nog functioneert. Naast de Protestantse en Rooms-Katholieke kerken zijn ook de Anglicaanse kerk, de Orthodoxe kerken, de Islam en het Jodendom officieel erkende godsdiensten."



ds. Barry Kriekaard

In het jaarrapport dat de bisschoppenconferentie publiceerde in 2018 lees ik dat 52,76% van de Belgische bevolking zich katholiek noemt, 1.071.853 personen (9,42% van de Belgische bevolking) beschouwt zichzelf als praktiserend. Overigens gaat het ook hier om een schatting die is gebaseerd op verschillende (buitenlandse) studies en peilingen, niet om officiële ledenaantallen.



Uitzicht over de stad Antwerpen met in het midden de Onze-Lieve-Vrouwe-Kathedraal

Protestantse kerken in België in de minderheid

Ds. Kriekaard vervolgt: "De Protestantse kerken in België zijn klein vergeleken met de Rooms-Katholieke kerk. Volgens een schatting uit 2003 zijn er zo'n 140.000 protestanten in België, maar dat gaat slechts over de erkende erediensten. Onder de erkende Protestantse kerken vallen twee hoofdstromingen. De eerste is de Verenigde Protestantse Kerk in België (VPKB): een kerkgenootschap dat ontstond in 1979, na fusie van verschillende Protestantse kerken. Voor het beeld: de VPKB is een drietalige kerk (Nederlands, Frans en Duits). Het Vlaamse deel is ongeveer een derde deel van de kerk. Daarnaast is er de Federale Synode: een koepelorganisatie waar verschillende evangelische gemeenten onder vallen, zoals de Vrije Evangelische Gemeenten (VEG) en de Unie van Baptisten. Daarnaast zijn er nog vele niet-erkende evangelische kerken. In de grote steden als Antwerpen is er eveneens sprake van een sterke groei van migrantenkerken."

Wanneer we de kerkelijke kaart van België vergelijken met de situatie in Nederland, kunnen we een zelfde trend waarnemen. Ook in Nederland heeft de Katholieke Kerk de meeste leden (bijna een kwart van de bevolking, tegenover circa 10% protestanten). Dat cijfer is gebaseerd op de ledenaantallen. Net als in België is er in Nederland een groot verschil tussen het aantal mensen dat zich katholiek noemt en het aantal dat ook praktiserend is. Wanneer je kijkt naar het aantal mensen dat de zondagse mis bezoekt, is dat in Nederland slechts 1 procent van de bevolking, in aantal personen veel minder dan de zondagse kerkbezoekers in de Protestantse Kerk. Dat is ook meteen het grote verschil met België, waar de protestanten beduidend in de minderheid zijn. Ds. Kriekaard: "De Protestanten zijn in België altijd een minderheid geweest. Misschien dat er daarom ook vanouds veel contact is met Protestantse kerken buiten België. In de 19e eeuw zijn verschillende Protestantse kerken in België ontstaan vanuit evangelisatie uit landen als Nederland en Zwitserland. In 1979 zijn enkele van die gemeenten opgegaan in de VPKB. Zo bestaat een deel van de VPKB uit gemeenten die vroeger behoorden tot de Gereformeerde Kerken in Nederland. Er zijn ook vandaag de dag hier en daar plaatselijke gemeenten van Nederlandse kerkgenootschappen, zoals de Christelijk Gereformeerde kerk (Antwerpen) en de Gereformeerde kerken (vrijgemaakt) (Gent).

"Veel protestantse Nederlanders die naar België migreren zijn lid geworden van een VPKB-kerk. Dat is goed merkbaar in gemeenten in de buurt van de grens (Antwerpen, Brasschaat, Turnhout). Zo kent ook onze gemeente (Antwerpen-Oost) een flink deel 'Nederbelgen'. Ook zijn er veel Nederlanders in het Vlaamse deel van het predikantenbestand."



**Verenigde
Protestantse
Kerk in België**

Secularisatie

Door een gebrek aan officiële cijfers is het ook lastig een scherp beeld te krijgen van de secularisatie in België. Ds. Kriekaard: "Toch wordt er wel gezegd dat België één van de meest geseculariseerde landen van Europa is. De Rooms-Katholieke kerk, die vroeger zeer invloedrijk was in de maatschappij, heeft in 50 jaar veel van haar positie verloren. Veel jongeren worden nog wel gedoopt en doen communie, maar zijn niet meer actief betrokken bij de kerk. Ook de schandalen binnen de Rooms-Katholieke kerk hebben geen goed gedaan." Dat blijkt ook wel uit de hiervoor genoemde cijfers (bijna 53% die zich katholiek noemt versus ruim 9% die zegt praktiserend te zijn) uit het jaarrapport van de Katholieke Kerk. Het rapport vermeldt dat die cijfers twee jaar eerder respectievelijk op 63% en 20% lagen. Het jaarrapport uit 2019 laat tevens een afname van 16,8% zien voor de deelname aan de zondagsmis.

Verhouding kerk en staat

"Hiervoor is genoemd dat er in België een aantal erkende godsdiensten zijn. Hoe zit het dan met de verhouding kerk en staat?" vraag ik. Ds. Kriekaard: "De historische achtergrond van de huidige wetgeving is dat de grondwet van het nieuwe België van 1830 een verbond was tussen Katholieken en liberalen. Onder de Belgische wetgeving betekent godsdienstvrijheid dat de overheid religies faciliteert. Religie levert volgens de wet een goede bijdrage aan de maatschappij. De overheid faciliteert daarom de religies door het systeem van erkenning, wat financiële



De Christuskerk, het monumentale kerkgebouw van de Christusgemeente in Antwerpen-Oost.

voordelen met zich meebrengt. De staat mag zich echter nooit mengen in inhoudelijke zaken van de kerk of in benoemingen binnen de kerk. Dat is allemaal zeer strikt vastgelegd in de wetgeving.”

“Daarnaast mogen de erkende (Protestantse) kerken verschillende protestantse diensten aanbieden. Het gaat dan om protestants godsdienstonderwijs op openbare scholen, aalmoezeniersdiensten (vergelijkbaar met pastoraal werkers in Nederland) bij bijvoorbeeld defensie, ziekenhuizen, verpleeghuizen, psychiatrie en luchtvaart en invulling van zendtijd op de publieke omroepen. Naast de officiële erkende religies, zijn er ook niet-erkende religies. Dat betekent niet dat deze geen bestaansrecht hebben, maar ze maken geen aanspraak op bepaalde (financiële) voordelen.”

Kerkbeheer in de VPKB

Ik vraag of er binnen de VPKB speciale functionarissen zijn belast met kerkbeheer. Ds. Kriekaard: “Elke plaatselijke gemeente heeft een kerkenraad en een bestuursraad. De kerkenraad gaat over de gemeentelijke zaken, de bestuursraad gaat over materiële zaken. De bestuursraad is het orgaan binnen elke erkende Protestantse kerk dat het aanspreekpunt is voor de overheid. De bestuursraad valt binnen de gemeente onder de verantwoordelijkheid van de kerkenraad, maar functioneert dus wel zelfstandig. Binnen de landelijke kerk houdt de coördinatie

Administratie en Financiën zich bezig met kerkbeheer. De landelijke kerk kent vier ‘coördinaties’. Dit zijn landelijke afdelingen met specifieke verantwoordelijkheden en taken die leiding geven aan werkgroepen en commissies. De coördinaties zijn: Ambten, Bezinning en Dialoog, Kerk en Wereld, Administratie en Financiën.”

Financiën

“In Nederland wordt jaarlijks door veel kerken de Actie Kerkbalans georganiseerd. Dat is één van de grote inkomstenbronnen voor Nederlandse kerken. Hoe komen de kerken van de VPKB aan hun inkomsten?” Ds. Kriekaard: “Zoals gezegd levert het zijn van een erkende kerk financiële voordelen op. Zo worden de voorgangers van erkende kerken betaald door de overheid, dat valt onder het ministerie van Justitie. Dat is gebaseerd op een (verouderd) systeem van toewijzing. De Belgische overheid wees erkende gemeenten een predikantsplaats toe. Die predikantsplaats wordt dan vervolgens betaald. Dat is ook altijd voor 100%. Inmiddels staat het systeem ter discussie en zijn de nieuwe erkenningen in elk geval stopgezet.”

“Ook kunnen kerken een beroep doen op de overheid inzake bijvoorbeeld onderhoud van kerkgebouwen. Dat gebeurt vaak in de regeling van een (gedeeltelijke) vergoeding van de kosten van het onderhoud. Monumentale kerkgebouwen kunnen aanspraak maken op speciale subsidies voor monumenten. Kerkgebouwen zijn overigens eigendom van de landelijke kerk, de VPKB.”

“Daarnaast heeft de plaatselijke kerk ook eigen inkomsten in de vorm van giften van gemeenteleden en opbrengst van collecten. Binnen onze eigen gemeente zijn er jaarlijks twee acties waarbij gemeenteleden worden aangeschreven voor het ondersteunen van de kerk. Daarnaast is er de jaarlijkse bazaar, waarvan de opbrengst geheel ten bate komt van de gemeente.”

“De gemeentelijke en provinciale overheden hebben de plicht om begrotingstekorten van bestuursraden aan te vullen. Het gaat dan om tekorten bij het gewone functioneren van een gemeente. Elke erkende gemeente levert ook de jaarlijkse begroting in bij de plaatselijke burgerlijke gemeente, plus een jaarverslag van de activiteiten.”

Kritiek

Een snelle blik op internet leert mij dat er in de huidige tijd meer en meer kritiek komt het Belgische systeem waarin officieel erkende godsdiensten financiële steun krijgen van de staat. Begin 2019 concludeerde Alain Vannieuwenburg, promovendus aan de Universiteit van Leiden, in zijn proefschrift: “Het huidige Belgische systeem heeft zijn houdbaarheidsdatum bereikt, zo niet overschreden. Immigratie, multiculturalisme, levensbeschouwelijk shoppen en mul-

Interieur van de Kathedraal van Sint Michiel en Sint Goedele te Brussel

tireligiositeit kleurden de samenleving. De historisch gegroeide compromispolitiek, het gebrek aan transparantie, de vele ad-hoc constructies, de kosten van de compromispolitiek, gekoppeld aan de vrees om beschuldigd te worden van voornamelijk religieuze intolerantie, brengen een vorm van *good governance* in gevaar.”¹

In 2016 onderzochten drie studenten internationale researchjournalistiek de subsidies voor erkende levensbeschouwingen in België en concludeerden dat 90% van de subsidies bestemd was voor de Katholieke Kerk. Ze wezen erop dat de Islam nog minder krijgt dan de veel kleinere Protestantse kerken. De subsidies lijken dus niet naar rato verdeeld te worden. Waar het volgens deze onderzoekers wringt “is het feit dat de Belgische belastingbetaler geen enkele inbreng heeft waar zijn levensbeschouwelijke bijdrage naartoe gaat.”² De studenten pleiten voor een systeem als de Duitse *Kirchensteuer*. Wie geen lid is van een erkende religie, betaalt geen kerkbelasting. “Logisch en transparant, en precies het tegendeel van het Belgische systeem,” aldus een van de onderzoekers. Dat betekent echter dat gelovigen officieel geregistreerd zouden moeten worden, wat haaks staat op het privacybeginsel van de Belgische wet.

Kerk en samenleving

“Tot nu toe hebben we het vooral gehad over wat de staat voor de kerk betekent. U gaf aan dat volgens de wet religie een goede bijdrage geeft aan de maatschappij. Op welke manier is de Protestantse kerk in de samenleving zichtbaar?” vraag ik. Ds. Kriekaard: “De Protestantse kerk is aanwezig in de samenleving door de vertegenwoordiging naar de overheid toe. Vanuit de landelijke kerk

houdt de coördinatie Bezinning en Dialoog zich bezig met de visievorming op de rol van de kerk in de maatschappij. Deze coördinatie is ook verantwoordelijk voor oecumenische relaties en de interreligieuze dialoog.”

“Verder is de kerk actief op diaconaal gebied. De coördinatie Kerk en Wereld houdt zich bezig met de bezinning op dergelijke thema’s en is verantwoordelijk voor diaconale stichtingen. Daarnaast leveren de Protestantse kerken aalmoezeniers voor de verschillende aalmoezeniersdiensten. Een recente ontwikkeling is het ontstaan van pioniersplaatsen, bijvoorbeeld in Oostende.”

“De plaatselijke Protestantse kerken in België zijn vanouds sterk maatschappelijk betrokken. Op enkele plaatsen zijn er diaconale centra, zoals het Protestants Sociaal Centrum Antwerpen (www.psc-antwerpen.be). Dat is een gezamenlijk diaconaal project in de wijk dat zich bezighoudt met praktische hulp aan mensen die leven onder de armoedegrens en hulp aan vluchtelingen. Verder kent Antwerpen ook het Bijbelhuis (www.bijbelhuis.be), een missionair-diaconaal project in Antwerpen-Noord.”

¹ Uit het artikel ‘Verhouding kerk en staat in België heeft houdbaarheidsdatum bereikt’ van Floris van den Driesche. Gepubliceerd op: www.universiteitleiden.nl/nieuws, geraadpleegd op 3 februari 2020.

² Uit het artikel ‘Katholicisme in Vlaanderen: 60% van de gelovigen, 90% van de subsidies’. Gepubliceerd op www.knack.be/nieuws/belgie, geraadpleegd op 3 februari 2020.



God zij met ons Suriname

Religie als vloek en zegen

Tekst Jos Aarnoudes **Beeld** Jos Aarnoudse, Wikimedia en PR

In de Nieuwe Kerk te Amsterdam werd tot 1 maart een grote tentoonstelling over de geschiedenis van Suriname gehouden. De opening werd verlengd tot 1 maart wegens de enorme belangstelling. Het is de best bezochte tentoonstelling in de Nieuwe Kerk van het afgelopen decennium. Waarom? Omdat Nederland en Suriname met elkaar verstrengeld zijn. En omdat er meer en meer ook in Nederland belangstelling is voor wat de Duitsers *'Vergangenheitsbewältigung'* noemen. Je zou dat kunnen vertalen met 'in het reine komen met het verleden'. Dat gaat bijvoorbeeld over een herwaardering van 'goed' en 'fout' in de oorlog, optredens in de dekolonisatietijd van Indonesië, slavenhandel en slavenbezit in Suriname en op de Antillen.

Koloniaal verleden, beladen thema

Er is veel te doen over de multiculturaliteit van ons land, over migratie, diversiteit, discriminatie en racisme. Hoe je het ook wendt of keert: een deel van ons verleden is een koloniaal verleden. Dat heeft tot op de dag van vandaag gevolgen. Al gauw word je vandaag als 'oikofob' gezien: dat je je eigen nest bevuilt als je kritisch bent over sommige zaken uit het nationale verleden. Of er wordt gezegd: met de kennis van nu moet je niet naar 'toen' kijken. Daar zit zeker een reële kant aan. Tegelijk moet niemand het mij kwalijk nemen dat ik – nu ik beter kennis neem van de toestanden van toen – absoluut geen trotse gevoelens kan koesteren bij wat ik te zien en te horen krijg. Noch bij wat er gebeurde, noch bij wat ook dominees van onze kerk er allemaal ter legitimatie quasi-theologisch overheen sausden. En er waren ook andere stemmen. Ds. Smytegelt bijvoorbeeld (ja, die van 'het gekrookte riet' en 'de walmende vlaspit') kon zich behoorlijk kritisch uitlaten over het winstbejag van de Zeeuwse slaventransporteurs. Nederland was zeker geen voorloper in het stoppen met georganiseerde mensenhandel of het kunnen 'bezitten' van tot slaaf gemaakte mensen.

De Grote-Suriname-Tentoonstelling in de Nieuwe Kerk in Amsterdam



Fort Zeelandia in Suriname

Onbekend maakt onbemind

Waarom beginnen we hier nu over in een zo kreukelvrij blad als 'Kerbeheer', dat toch geacht wordt zo de-politiek mogelijk over kerkbeheeraangelegenheden te schrijven? We gaan het toch ook niet hebben over *'hot issues'* binnen de diversiteit van de eigen gelederen in de Protestantse Kerk? Immers: kerkbeheerders zijn we allemaal, dus of je nu zwaar of licht bent, rechts of links, het licht in de kerk moet gewoon overal branden, en de dominee betaald.

Toch beginnen we erover, omdat we als VKB een stap hebben gezet naar SKIN en SKIN naar de VKB. Een stap naar internationale en migrantenkerken dus. Onbekend maakt onbemind. Dat is waar. Maar onbekend is soms ook heel erg rustig. Want je wordt niet geconfronteerd met visies en dilemma's, noch met de pijn en worstelingen van anderen. Binnen migrantenkerken bevinden zich zo'n miljoen 'nieuwe' Nederlanders en in Nederland verblijvende mensen met een andere nationaliteit. Wij zijn – kerkelijk gezien – broeders en zusters van elkaar. In al die kerken wordt de 'katholiciteit' van de kerk beleden. Dus dat de kerk niet van en voor één groep, natie, ras, kleur, sexe of leeftijd is.



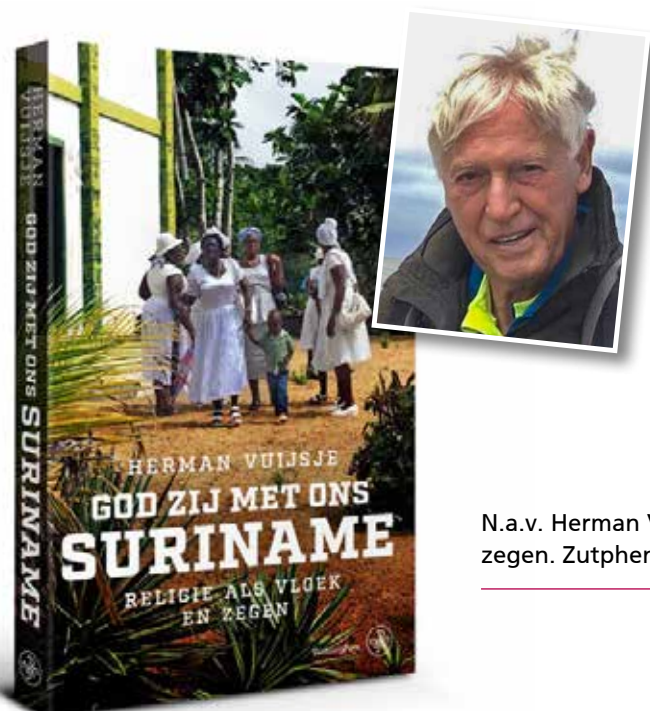
Waar wij op moeten rekenen als wij meer en meer met elkaar in contact treden, is wel degelijk verschil. Dan is het goed om meer van elkaars achtergronden te weten. Ik raakte via vakantiewerk na mijn eindexamen voor het eerst bevriend met een Surinaamse jongen. Ik ben nog van de generatie 'Sjors en Sjimmie' en 'Kuifje in Afrika'. Ik heb ze nog, tamelijk vervreemdend als je ze nu terug kijkt. Het was half de jaren zeventig. Suriname was in rep en roer wegens de naderende onafhankelijkheid.

Ondertussen is de geschiedenis van Suriname en iedereen met wortels in Suriname turbulent gebleven. Ik kwam in contact met de Evangelische Broedergemeente en met een Rotterdamse zwarte pinksterkerk, want daar deed ik dat vakantiewerk: de hele zomer post sorteren op het regionale sorteerkantoor naast het Centraal Station. Maar ik kwam dus ook in contact met zijn familie verhalen en landsverhalen en met ons koloniale verleden (wat toen nog meer dan nu een heden was trouwens). Ook de rol van geloof, religie en spiritualiteit in de Surinaamse gemeenschappen en geschiedenis leerde ik kennen. Want ik ging wel dat jaar naar Utrecht theologie studeren, dus al gauw kom je dan ook op zulke zaken.

Boek van Herman Vuijsje

Naar aanleiding van de recente tentoonstelling in de Nieuwe Kerk is er ook een boek verschenen, precies over dat onderwerp. De socioloog Herman Vuijsje (1946) heeft een lange geschiedenis met Suriname. Hij deed er in zijn studietijd al onderzoek. Hij vindt zichzelf niet godsdienstig, maar is er wel door geboeid. Hij is opnieuw door Suriname gaan reizen en heeft veel Surinamers gesproken, om in beeld te krijgen hoe religie in de gemeenschappen van Suriname en Surinamers werkt. De titel van het boek is ontleend aan het Surinaamse volkslied. De ondertitel is 'religie als vloek en zegen'. Waarom 'zegen' en 'vloek'? Vuijsje laat zien hoe de diversiteit van bevolkingsgroepen in Suriname tot stand is gekomen en ook hoe eigenheid en onderlinge beïnvloeding een rol spelen.

Het is een leuk en informatief boek om te lezen. Zegen: religie en geloof binden samen, bieden identiteit en geven als ze gematigdheid kennen ook over en weer herkenning (zo staan moskee en synagoge in Paramaribo gebroederlijk bij elkaar in de buurt, als goede burens). Vloek: er zijn vormen van spiritualiteit en geestelijk leiderschap die leiden tot angst, manipulatie en (nieuwe) taboes. Ook zij zijn zeker aanwezig in de Surinaamse samenleving. Als je een beeld wilt krijgen van hoe geloof en wat vroeger 'bijgeloof' werd genoemd zich tot elkaar verhouden, is het boek van Vuijsje zeer interessant. Maar ook gewoon om Suriname en de achtergrond van Surinamers beter te leren verstaan. Hoe we het ook zien: we zullen meer en meer met elkaar optrekken, zeker ook in christelijke contacten: de vanouds bestaande kerken én de migrantenkerken. Dan is het ook goed om elkaar beter te leren kennen.



N.a.v. Herman Vuijsje (2019). God zij met ons Suriname. Religie als vloek en zegen. Zutphen: Walburg Pers. 238 p. ISBN 9789 4624 9444 2 (€19,99).



Uit de Commissie Orgelzaken van de VKB

■ Deskundig orgeladvies ook bij niet-monumentale orgels gewenst

Zoals bekend zal zijn, is een college van kerkrentmeesters kerkordelijk verplicht om bij restauratie van een orgel van cultuurhistorische of architectonische waarde tijdig deskundig advies aan te vragen.

Dat advies wordt namens de Commissie Orgelzaken van de VKB (COZ) gegeven, waarna het Classicaal College voor de Behandeling van Beheerszaken (CCBB) de benodigde toestemming verleent.

Onlangs werd in een vergadering van de Commissie Orgelzaken met de aan haar gelieerde orgeladviseurs gesproken over de status van niet-monumentale orgels. Daarvoor is bij restauratie geen toestemming vereist. Iemand merkte op: "Eigenlijk zijn ze vogelvrij." Maar, werd toen benadrukt: ook voor deze orgels is deskundig advies gewenst.

Er zijn voorbeelden bekend van orgels die door onoordeelkundig ingrijpen zwaar beschadigd zijn. Ook is het nogal eens voorgekomen dat colleges van kerkrentmeesters achteraf extra kosten hebben moeten maken.

Uitgebreide informatie over het advieswerk van de aan de Commissie Orgelzaken gelieerde orgeladviseurs, die allemaal gecertificeerd zijn, is te vinden in de brochure 'Zorg voor het Orgel', in de kennisbank op de website www.kerkrentmeester.nl.

■ Van den Heuvel Orgelbouw BV toegetreden tot de VON

Op uitnodiging van de VON (Vereniging van Orgelbouwers in Nederland) is het bedrijf J.L. van den Heuvel Orgelbouw BV uit Dordrecht toegetreden tot de vereniging.

Het bedrijf was vroeger ook al eens lid maar moest eind jaren '70 de vereniging verlaten vanwege de spelregels in de toenmalige verenigingsstructuur. Het was een tijd waarin de vereniging zich nog actief bemoeide met de commerciële activiteiten van haar leden. Vandaag de dag is dat niet meer zo. Het zijn andere tijden en de VON heeft al geruime tijd geleden de bakens verzet. Er is veel meer afstand genomen tot het doen en laten van de leden, zonder overigens de gezamenlijke belangen uit het oog te verliezen. Dat komt onder andere tot uiting via een nieuwe secretariatsopzet en het aantrekken van een extern voorzitter.

Elke vereniging, en daar is de VON niet uniek in, beraadt zich op gezette tijden op haar toekomst. Belangrijk is verenigd te zijn en na te gaan welke zaken er op de sector afkomen. Overwegingen die in de VON beschouwingen op de voorgrond treden zijn:

- VON is van mening dat de belangen van de branche optimaal kunnen worden bediend als er zoveel mogelijk bedrijven lid zijn (als mogelijk binnen de criteria).
- VON vindt het belangrijk dat alle aanbieders uniforme leveringsvoorwaarden hanteren.
- VON vindt het belangrijk te doen aan kennisverbreding en kennisdeling.
- Voor een aantal collectieve voorzieningen (CAO, verzekeringen, etcetera) is het in ieders belang om de kosten en inspanningen te verdelen over zo veel mogelijk deelnemers.
- Met het oog op de contacten met aanpalende organisaties (College van Orgel-adviseurs Nederland, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Katholieke Klokken- en Orgelraad, Commissie Orgelzaken van de VKB, etcetera) is het zinvol is gezamenlijk op te trekken.

Met het oog op het voorgaande benadert VON bedrijven om lid te worden. Inmiddels zijn de gesprekken met Van den Heuvel Orgelbouw afgerond en heeft het bedrijf besloten zich aan te melden voor het lidmaatschap. Besloten is een dikke streep te zetten onder het verleden. Tegen die achtergrond vinden we het fair van Van den Heuvel om nu samen met VON naar voren te kijken.

1250 jaar Deventer Erfgoed Lebuinuskerk: het Verhaal van Overijssel

Verslag van het project



De Lebuinuskerk, één van de topmonumenten in Nederland, is al eeuwen lang het icoon van Deventer. Eenmaal in de kerk word je overweldigd door de prachtige hoge en open ruimte. Het licht speelt met de kerk, in reflecties in het interieur en verheffend vanaf het Grote Kerkhof. Deze Lebuinuskerk, getekend door de tijd, staat er voor mensen van vroeger en van nu.

Er wordt gevierd, getrouwd en gerouwd, geluisterd naar mooie muziek, gekeken naar kunst. Er worden markten gehouden, diners aangericht, festivals georganiseerd, maar ook stiltemomenten beleefd. De Lebuinuskerk is van en voor de stad Deventer.

Aard en doel van het project

Het materiële erfgoed heeft in de afgelopen jaren de nodige aandacht gehad. Nu komt ook het immateriële erfgoed aan de beurt. Het doel van het project '1250 jaar Deventer Erfgoed Lebuinuskerk' omschrijven we als volgt:

"Het vertellen van de wordingsgeschiedenis van de Lebuinuskerk en het uitdragen van historische feiten waarin én de kerk én Deventer zich ook vandaag nog manifesteren. Het Verhaal van Overijssel krijgt wederom nadere invullingen op het terrein van educatie, archeologie en restauratie."

Met concrete projecten is invulling gegeven aan deze doelstelling door

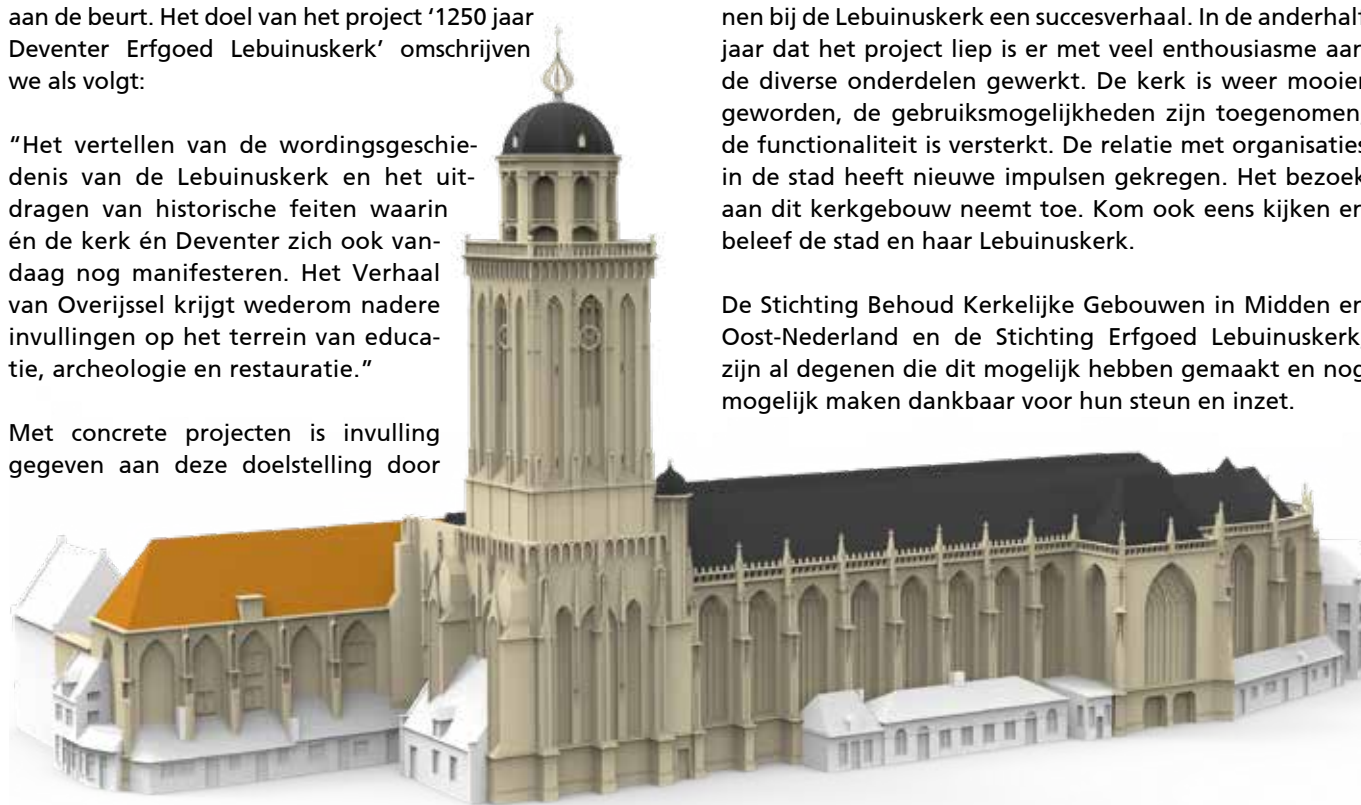
educatieve programma's voor de Deventer basisscholen en seminars voor volwassenen, door een audiotour en 3D-presentaties via *narrowcasting* voor bezoekers, door restauratie van het gewelf van de crypte en van de waterpomp aan de Kleine Poot, door het duiden van de vele gewelfschilderingen door een passende verlichting met duurzame LED-armaturen.

Met de genoemde elementen bieden we een verantwoord programma aan dat bijdraagt aan de Canon van Deventer, voor iedere inwoner van Deventer en haar omgeving en ver daar buiten. Het ontsluiten van de historie en het koesteren van de relaties met andere instellingen in Deventer geven dit project een verbindende waarde en betekenis.

Evaluatie

Het project 'Verhaal van Overijssel' is voor alle betrokkenen bij de Lebuinuskerk een succesverhaal. In de anderhalf jaar dat het project liep is er met veel enthousiasme aan de diverse onderdelen gewerkt. De kerk is weer mooier geworden, de gebruiksmogelijkheden zijn toegenomen, de functionaliteit is versterkt. De relatie met organisaties in de stad heeft nieuwe impulsen gekregen. Het bezoek aan dit kerkgebouw neemt toe. Kom ook eens kijken en beleef de stad en haar Lebuinuskerk.

De Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen in Midden en Oost-Nederland en de Stichting Erfgoed Lebuinuskerk, zijn al degenen die dit mogelijk hebben gemaakt en nog mogelijk maken dankbaar voor hun steun en inzet.



Vier SBKG'en in Nederland

Er zijn inmiddels 4 SBKG'en in Nederland. Zij kunnen van dienst zijn bij vragen rond kerkelijke gebouwen: SBKG Noord-Nederland / SBKG Midden- en Oost Nederland / SBKG Randstad-Utrecht en SBKG Zuid-Nederland. Zie voor meer informatie: www.sbkgnl.nl.

Bijzondere restauratie in Loppersum

Tekst & Beeld Stef Tuinstra

Eind september 2019 werd het orgel van de Hervormde Petrus & Pauluskerk te Loppersum opnieuw in gebruik genomen na een bijzonder restauratieproject. Als gevolg van aanzienlijke bevingsschade aan het orgel was een grootschalige hersteloperatie nodig.

Geschiedenis

De van oorsprong 12de-eeuwse Petrus & Pauluskerk heeft een bouwgeschiedenis tot aan 1560 en is de tussenliggende eeuwen telkens uitgebreid. Het kerkgebouw was tot en met oktober 2019 nog bezit van de Hervormde Gemeente Maarland, een streekgemeente die vier monumentale middeleeuwse kerken tot haar bezit mocht rekenen, maar het onderhoud ervan niet meer kon dragen. Daarom zijn inmiddels alle kerkgebouwen van de dorpen Leermens, 't Zandt, Zeerijp en recent Loppersum overgedragen aan de Stichting Oude Groninger Kerken (SOGK) en worden de gebouwen nu teruggehuurd door de kerkelijke gemeente.

Het orgel heeft een boeiende geschiedenis meegemaakt en de opeenvolgende generaties hebben vrijwel allemaal iets aan het orgel toegevoegd. Daarom is het een fraai voorbeeld van een 'historisch gegroeid' instrument met materiaal uit vijf eeuwen. In de loop der tijd is aan het orgel gewerkt door onder andere Andreas de Mare (1562), Albertus Anthoni Hinsz (1735) en Heinrich Hermann Freytag (1830). In 1958 zijn er ingrijpende wijzigingen uitgevoerd. De orgelkas en het balkon werden destijds naar een vermeende 16de-eeuwse toestand terug gerestaureerd en daarom paste naderhand het nog grotendeels authentieke binnenwerk van 1735 en 1803 niet meer. De ruimte voor de organist om te spelen was ook uitermate krap geworden; langere mensen konden sindsdien niet meer op dit orgel spelen. De restauratie van het binnenwerk volgde in 1962/63. De uitgevoerde werkzaamheden werden achteraf ook door het Rijk als mislukt beschouwd.

Aardbevingsschade

De kerk werd van 2012-2015 gerestaureerd en in het kader daarvan zou het orgel een grootonderhoudsbeurt krijgen. De bestaande situatie zou technisch verbeterd worden en iets van het oude uiterlijk zou ook worden hersteld. De zware aardbeving van Huizinge in 2012 gooide echter roet in het eten en het orgel verzakte daarna in snel tempo. Reden voor de NAM om niet alleen de schade maar tevens een veiligheidsrisico vast te stellen: het orgel moest onmiddellijk worden gestut met steigermateriaal. De NAM wilde de schade gelukkig wel meteen erkennen en het herstel ook ruimhartig betalen met een eenmalige afkoopsom. Hierbij werd de eis gesteld dat het instrument aardbevingsbestendiger diende te worden. Er zouden kolommen onder het orgelbalkon moeten komen.

Discussie

Na velerlei discussie gaf adviseur Stef Tuinstra het dringende advies om met betrekking tot de identiteit van het monumentale instrument terug te keren naar de bouwkundige toestand van vóór 1958. De kosten daarvan en de ingewikkelde financiering die daarvoor op touw moest worden gezet vormden aanvankelijk een dermate groot struikelblok dat (behalve de adviseur en de RCE) niemand van alle overige betrokkenen het plan zag zitten. Het al geplande, begrote en ook in principe subsidiabel gestelde grootonderhoud zou zelfs niet meer doorgaan en de al geworven subsidies zouden teruggestort moeten worden. Daarmee zou bewust drie ton aan mogelijke subsidies afgewimpeld worden. Dat ging de kerkrentmeesters te ver. Uiteindelijk mocht het aanvankelijk geplande grootonderhoud toch nog doorgaan. Omdat de orgelmakers op dat moment geen tijd konden inplannen moest een jaar worden gewacht voor de werkzaamheden konden starten. Deze periode werd op advies van de adviseur benut voor fondsenwerving.

De restauratie-reconstructie van 2017-2019

Adviseur Tuinstra maakte eerst vier planmodellen met elk een min of meer afgerond stadium. Elk plan werd voorzien van een directiebegroting en een genuanceerd financieringsplan zodat in een vroeg stadium bekend was met welke eigen bijdrage het kerkbestuur rekening zou moeten gaan houden. Voor het volledige plan moest echter ook een uitgebreide omgevingsvergunning worden aangevraagd die na ruim een half jaar werd verleend. Daartoe moest wel een zeer uitgebreide documentatie en toelichting over nut en noodzaak gemaakt worden.

Financiering

Door de succesvolle fondsenwerving werden gaandeweg de plannen en prognoses bevestigd en kon in de jaren van uitvoering vanaf 2017 het eerste plan in opdracht worden gegeven. Dit betrof het herstellen van de bouwkundige situatie van de 16de-eeuwse toegang naar het orgel via de toren, alsmede het eerdere grootonderhoudsplan van het binnenwerk. Dit kon worden bekostigd met de reeds toegezegde BRIM-subsidie, de uitkering voor het schadeherstel door de NAM en het gespaarde eigen orgelfonds van de kerkelijke gemeente. Bij deze fase kon ook het grote orgelbalkon weer terugkomen en daarmee ook de ruime zit voor de organist weer in ere hersteld. Na toezeggingen van andere sponsors was het uiteindelijk toch mogelijk



om het duurste en meest volledige restauratieplan uit te voeren (volledig herstel van het uiterlijk en gedeeltelijke herintonatie). De orgelrestauratie werd uitgevoerd door de fa. Bakker & Timmenga te Leeuwarden.

Vooraf is met het kerkbestuur de duidelijke afspraak gemaakt dat de eigen bijdrage van de (toen nog) kerkelijke eigenaar niet meer zou hoeven zijn dan het door haar aanvankelijk al gespaarde orgelfonds van rond €70.000 voor het grootonderhoudsplan. Dit mede omdat de kerk na het werk aan het orgel overgedragen zou worden aan de SOGK. Zouden er onverhoopt te weinig middelen loskomen, dan zou het werk onvoltooid worden opgeleverd. De totale kosten van dit project zijn uiteindelijk doorgesloopt naar bijna €650.000 omdat gaandeweg bleek dat de ideale planfase alsnog haalbaar zou zijn. Het aanvankelijke grootonderhoudsplan bedroeg circa €150.000. De

NAM heeft €95.000 als schade-uitkering bijgedragen, het Rijk middels de oude BRIM-regeling bijna €130.000 subsidie, de Provincie Groningen met het alsnog in 2019 aangevraagde GRRG-subsidieprogramma 2019 voor rijksmonumenten €105.000. Tezamen dus €400.000. De overige 2,5 ton kwam van cultuurfondsen en sponsors.

Resultaat

Er staat weer een fraai, nu wél bevestigingsbestendig 16de- en 17de-eeuws orgel, in 18de-eeuwse kleur- en klankge-daante met dito binnenwerk van 1735 en 1803. Met dit instrument worden niet alleen de wekelijkse kerkdiensten begeleid, maar zijn er in deze bijzondere kerk met haar fraaie akoestiek ook veel concerten en multiculturele activiteiten zoals tentoonstellingen. 't Lopster örgel is nu weer 't Kroontje van Grunnegerlaand' zoals een Gronings gedichtje in de 19de eeuw het orgel roemde.

■ Rinke Eigenhuis in directie Donatus Verzekeringen

De Raad van Commissarissen van Donatus, marktleider in het verzekeren van kerkgebouwen en monumenten, heeft de heer drs. Rinke Eigenhuis (49) per 1 maart benoemd tot directeur. Samen met drs. Alphons van der Voorn zal hij de statutaire directie vormen. Rinke Eigenhuis komt van Univé, waar hij zich formulebreed bezighield met de ontwikkeling van de klantcontactstrategie. Bij Donatus wordt hij verantwoordelijk voor onder andere *operations*, ICT, ledenadvies, innovatie en het veranderprogramma van producten en systemen.

De afgelopen 24 jaar heeft Eigenhuis ervaring opgedaan in de financiële dienstverlening. Onder andere vervulde hij in binnen- en buitenland verschillende directiefuncties voor RVS en Nationale Nederlanden. Hij studeerde economie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

“Aangetrokken door de kernwaarden, cultuur en historie van Donatus zie ik er enorm naar uit om samen met alle collega’s bij te dragen aan de bescherming van kerkelijke en niet-kerkelijke monumentale erfgoederen in Nederland,” aldus Eigenhuis, “waarbij Donatus de eigenaren zekerheid geeft van een goede verzekerde waarde. De belangen van de leden-verzekerden staan centraal.”

Rinke Eigenhuis volgt de heer drs. Kees Veenhof op, die sinds april 2018 als directeur a.i. aan Donatus verbonden was.

Profiel Donatus

Donatus verzekert kerken, religieus erfgoed, monumentale gebouwen en de mensen die er wonen en werken. Met bijna 170 jaar opgebouwde bouwkundige en verzekeringstechnische kennis helpt Donatus religieus en monumentaal erfgoed te verzekeren van een toekomst waar ook volgende generaties van kunnen genieten. Donatus, een onderlinge verzekeraar zonder winstoogmerk, heeft €38 miljard aan verzekerde waarden in portefeuille.



■ Protestantse gemeente Castricum verkoopt Maranathakerk

De protestantse gemeente Castricum heeft de Maranathakerk verkocht aan de gemeente Castricum. Dat deelt Frans van Meggelen, voorzitter van het college van kerkrentmeesters, desgevraagd mee.

Van de negen partijen die ingeschreven hadden op de bieding bleven er uiteindelijk twee over: de gemeente Castricum en een beleggingsmaatschappij. Ondanks dat de gemeente een lager bod had uitgebracht, heeft zij de kerk toch kunnen kopen. “Het voordeel is dat er dan een maatschappelijke bestemming op het gebouw blijft. Het Jac. P. Tjisse College en het Bonhoeffercollege willen in september samen een Suprême College starten voor hoogbegaafden, maar ze hadden nog geen gebouw. De

Maranathakerk kan hiervoor goed dienst doen. De prijs zit niet ver bij de vraagprijs van €900.000 vandaan.”

De Protestantse gemeente Castricum belegt sinds begin 2019 de zondagse erediensten in de Dorpskerk. Sindsdien staat de Maranathakerk leeg. Het aantal zondagse kerk-gangers bedraagt 100-150.

De vanouds gereformeerde Maranathakerk werd in 1955 in gebruik genomen. Vanwege groei werd de achthoekige kerk in 1978 sterk uitgebreid. De Gereformeerde kerk fuseerde in 2006 met de Hervormde gemeente tot Protestantse gemeente Castricum.



Uit: Reformatorisch Dagblad, 19-2-2020.

De Maranathakerk in Castricum

Gezamenlijke verklaring over de tijdelijke dienst van predikanten

Op 19 februari zonden de VKB en de BNP een gezamenlijke verklaring naar de synode. Deze handelt over de structurele hulddiensten door emerituspredikanten. Vanuit een gezamenlijke analyse van de gevolgen van wat ter besluitvorming ligt, komen beide organisaties tot de conclusie dat die gevolgen niet allemaal zo wenselijk zijn. Vandaar dat VKB en BNP nu consideraties die tot heroverweging kunnen leiden ondersteunen.

De verklaring, ondertekend door de voorzitters en de directeurs van de VKB en de BNP, beslaat ongeveer twee en een halve pagina. De samenvatting vindt u in de eerste alinea, die we in Kerkbeheer afdrucken. De gehele verklaring kunt u lezen via de website van de VKB. (zie: www.kerkrentmeester.nl/verklaring-vkb-en-bnp-over-hulddiensten-emeriti)

“Sluit verlenging van structurele hulddiensten door emeriti niet uit!

Op 23/24 april 2020 spreekt de synode van de Protestantse Kerk in Nederland over de tijdelijke dienst van predikanten. Op de agenda staat de behandeling van kerkordewijzigingen in tweede lezing: een aanpassing van de regels voor predikantswerkzaamheden in tijdelijke dienst, om enerzijds gemeenten ruimere mogelijkheden te bieden, en anderzijds de rechtspositie van predikanten in tijdelijke dienst te verbeteren. De besturen van BNP en VKB staan volledig achter de doelstellingen en intenties van de voorstellen. Tegelijk nemen zij kennis van de bezwaren die zijn gerezen tegen een onderdeel van de voorstellen, de beperking van structurele hulddiensten tot maximaal twee jaar, en signaleren dat hier een probleem ligt. Een zogeheten ketenbepaling sluit verlenging na twee jaar

uit. De vraag is of hier met name voor emeriti niet te veel op slot gaat. Het ziet er anno 2020 naar uit dat tegenover de forse uitstroom van oudere predikanten in de komende tien jaar (en ondanks de krimp van de kerk in haar geheel) niet voldoende instroom zal staan aan nieuwe predikanten en kerkelijk werkers. Is het dan verstandig om de capaciteit van jongere emeriti voor assistentie in de kerken op deze manier te beperken? Anders gezegd: is het de komende jaren wel zo, dat jonge predikanten of kerkelijk werkers ‘in de weg gezeten’ zouden worden door te veel emeriti die op de een of andere manier door blijven werken? Of hebben we ze juist nodig? De ketenbepaling is bedoeld om te voorkomen dat enerzijds predikantswerk steeds meer versnipperd raakt in kleine taken en diensten voor beperkte duur, en dat anderzijds gemeenten keuzes voor de toekomst uit de weg zouden gaan door gebruik te maken van korte-termijn oplossingen. Maar er zijn situaties waarin geen werkbaar alternatief te vinden is. Het breed moderamen van de classicale vergadering zou in die gevallen kunnen toetsen of verlenging van de termijn voor structurele hulddiensten toch de voorkeur verdient, en ook of dispensatie ten aanzien van de ketenbepaling op zijn plaats is. Daarom zeggen wij: sluit verlenging van structurele hulddiensten niet in alle gevallen uit!”



VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN



Bond van Nederlandse Predikanten
beroepsorganisatie van en voor predikanten

Kerken delen. De Evangelische Broedergemeente Utrecht

Verhalen vanuit SKIN, de koepelorganisatie van internationale en migrantenkerken in Nederland

De leden van de Evangelische Broedergemeente (EBG) worden ook wel de Moravische broeders of Hernhutters genoemd. Deze opwekkingsbeweging ontstond in de 18de eeuw in Hernhutt, een plaatsje in Oost-Duitsland, en werd zeer actief in zendingswerk in onder andere Suriname. Daar groeide de EBG uit tot het grootste protestantse kerkgenootschap van Suriname. Door migratie vanuit Suriname naar Nederland is de EBG al jarenlang een vertrouwde aanwezigheid in veel Nederlandse steden. Zo ook in Utrecht, waar de gemeente al vijftig jaar bestaat.

Ds. Rhoïnde Mijns-Doth, voorzitter van SKIN en predikant van de EBG Utrecht: "De eerste vijftien jaar hield men samenkomsten in een zaaltje, en vanaf 1985 huurde men het gebouw van de Vrije Evangelische Gemeente (VEG). Door vergrijzing werd het gebouw een te zware last voor de VEG, en men besloot om het gesprek met de EBG aan te gaan over de mogelijkheid tot verkoop van het kerkgebouw. Na intensief overleg werd de koop op 14 februari 2014 een feit. Dat ging niet vanzelf: we hebben flink gespaard om voldoende eigen middelen te kunnen aanleveren. Dit werd aangevuld met een hypotheek en een lening van een partnergemeente in Duitsland."

"Wij delen ons kerkgebouw, de Jeruelkapel in Utrecht Overvecht, met nog twee kerken: de Bethel Pinksterkerk, en *Christ Revival Church*. Dit zijn gemeentes met wortels in Indonesië en Afrika, maar ook andere groepen gebrui-

ken incidenteel het gebouw. Op zondagen begint de CRC om negen uur, de EBG om twaalf uur, en om half drie is de Bethelkerk aan de beurt. Zo wordt het gebouw optimaal gebruikt."

"We proberen een beetje flexibel met elkaar om te gaan: mocht een dienst om wat voor reden een keer uitlopen, dan wordt daar niet moeilijk over gedaan. We hebben jaarlijks een bespreking met alle huurders, en bijvoorbeeld tijdens de jaarlijkse vaste schoonmaakkdagen helpt iedereen mee. We weten zelf natuurlijk heel goed hoe lastig het is voor internationale kerken om ruimte te vinden en delen daarom graag ons gebouw. En eerlijk is eerlijk, het helpt natuurlijk ook in de dekking van alle onkosten."

De Jeruelkapel in Utrecht





Honderdjarige VKB wil SKIN helpen met steunpunt kerkbeheer voor migrantenkerken. Wat geef je dan?

De VKB bestaat in 2020 honderd jaar. Graag vragen we al onze leden om een gift voor een jubileumgeschenk. De opbrengst is dan bestemd voor steun aan SKIN landelijk om (in samenwerking met het VKB Bureau) zelf een steunpunt voor kerkbeheervragen voor migrantenkerken op te zetten vanuit hun kantoor in Amersfoort. Het gaat in eerste instantie om een pilot van twee jaar, waarover de besturen van SKIN en de VKB het eens zijn. Daar is in totaal €50.000,- voor nodig. Alles wat meer zou binnenkomen, wordt echter ook aan versterking van de positie van migrantenkerken op kerkbeheergebied besteed.

Wij kregen de vraag van enkele leden (colleges van kerkrentmeesters): hoeveel verwacht u dan van ons? Dat kunnen wij natuurlijk niet zomaar voorschrijven. Er zijn grote en kleine gemeenten lid van onze VKB. We hebben meer dan 1500 gemeenten die lid zijn. Bij het vorige jubileumfeest (75 jaar) bleek dat niet alle leden aan een gift toekwamen.

Symbolisch zou kunnen zijn dat elke lid tenminste voor elk jaar dat onze vereniging bestaat één euro doneert: dus tenminste €100,-. Grotere gemeentes die wat meer kunnen geven, zouden kunnen kiezen voor €100,- per wijkgemeente.

Giften kunnen worden overgemaakt op:
NL17RABO 0102 9388 65 t.n.v. VKB, Dordrecht, onder vermelding van 'Jubileumgeschenk VKB voor SKIN'



Gewijzigde contributieheffing VKB 2020

Samen met zo'n 95% van alle gemeenten binnen de Protestantse Kerk vormen we via de colleges van kerkrentmeesters onze Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de Protestantse Kerk (VKB). De leden zijn via de negen afdelingen (die aan de elf classes zijn gekoppeld) vertegenwoordigd in de ledenraad, het hoogste orgaan binnen de VKB. De ledenraad benoemt het bestuur dat uit zeven mensen bestaat. In Dordrecht heeft de VKB een (bescheiden) servicebureau onder leiding van een directeur. Samen kunnen we het perspectief van de kerkrentmeester goed laten doorklinken, overal waar rond de kerk en rond kerkelijke zaken beleid wordt gemaakt. En samen zorgen we ervoor dat individuele kerkrentmeesters en colleges van kerkrentmeesters die informatie en deskundigheid, dat advies en die dienstverlening kunnen krijgen die ze nodig hebben ten dienste van hun functioneren.

Ondertussen staat de tijd niet stil, ook bij de VKB niet. Onze nieuwe accountant bracht ons op het spoor om het boekjaar met drie maanden te verschuiven, omdat voor onze organisatie met de verkoop van Kerkbalansmaterialen rond de jaarwisseling het altijd lastig was om goed vergelijkbaar en op tijd de jaarrekening op te maken. Afgelopen jaar werden de statuten op dit punt gewijzigd, maar dat betekent dat het dit jaar allemaal in gaat.

Het houdt in, dat we nu een boekjaar zijn ingegaan dat gaat lopen tot 31 maart 2021. Maar het houdt ook in, dat het lidmaatschap (en dus het recht op dienstverlening etcetera) verlengd is tot 31 maart 2021. Dat geldt ook voor de aanvullende abonnementen op 'Kerkbeheer', als een college van kerkrentmeesters die heeft.

Wat wijzigt er met betrekking tot de contributie en de abonnementsgeldinning?

Elk lid ontvangt in maart een factuur voor de eerste drie maanden van 2020 op basis van 3/12 van de hoogte van de contributie en het abonnementsgeld 2019. In juni van dit jaar zal de ledenraad van de VKB de contributie en het abonnementsgeld voor het boekjaar 2020-21 vaststellen. In de zomer van 2020 ontvangt elk lid dan de factuur voor de 12 maanden van april 2020 t/m maart 2021. Vanaf 2021 kan dan weer (voortaan in de zomer) de factuur voor een periode van twaalf maanden van ons verwacht worden.

Uit het bestuur

Strategisch beraad

Op 10 januari kwam het bestuur in Heino bijeen. 's Middags werd er agendaloos vergaderd. Voorzitter en directeur hebben een powerpoint-presentatie voorbereid. Aan de hand van drie stappen werd de analyse besproken van de huidige situatie. Waar staan we, waar gaan we/willen we naar toe en wat betekent dat voor organisatie van bestuur, vereniging en bureau de aankomende jaren?

Jubileum 2020

De jubileumcommissie is bijeen geweest. Het bestuur kan instemmen met de invulling van de centrale viering, inclusief beoogde sprekers en de begroting. Het bestuur is akkoord dat op basis van een concreet projectvoorstel actie gevoerd kan worden onder leden ter vergaring van de middelen voor het te geven jubileumgeschenk aan SKIN (landelijke organisatie van migrantenkerken). De leden van de VKB krijgen allemaal hier in februari per brief en bijgeleverde folder bericht van.

Adviesraad VKB Jong

Het bestuur omarmt een voorstel om een Adviesraad VKB Jong in te stellen. Het zal door het bureau worden uitgewerkt. Wij hopen dat het lukt om in 2020 zo'n groep bij elkaar te brengen.

Gesprek met bestuursdelegatie DO

De Raadt, Buddenberg en Aarnoudse hebben begin januari met een delegatie van bestuur en directie van de landelijke dienstenorganisatie (DO) gesproken. Er is een afspraak gemaakt dat de beide directeuren verkennen op welke manier er sprake kan zijn van continuering van de samenwerking. Wordt dus vervolgd.

Brieven naar GCBB en Kleine synode

In het kader van 'belangenbehartiging' zijn er brieven gestuurd naar GCBB, in verband met problematiek van gemeenten met wijkgemeenten en FRIS. Aan de Kleine Synode werd een brief geschreven in verband met de nadere vaststelling van criteria voor een mogelijke verplichte werktijdvermindering voor een gemeentepredikant bij noodzakelijke reorganisatie.

Reactie naar Commissie Werkzaam Vermogen

Er is een synodale Commissie Werkzaam Vermogen aan de slag. Naar aanleiding van ideeën over een landelijk op te zetten platform om inzet van vermogens elders in de kerk te faciliteren is er een reactie gezonden aan de Commissie. Daarin wordt onder andere aangegeven dat het altijd zal moeten gaan om inspireren en stimuleren en niet om drang of dwang.

Uitwerkingen strategisch beraad voor 2020-2025

Het bestuur is ook 5 februari bijeen geweest. Een eerste uitwerking van de ideeën van het strategisch beraad werden besproken, onder andere een nieuwe aanpak voor programma ter stimulering en ondersteuning van proactief kerkbeheer. Er is duidelijk sprake van tenminste twee fasen: de fase van een pilot en de fase van een verdere ontwikkeling. Op basis van de besprekingen tijdens het strategisch beraad van 10 januari was ook de vraag: kan er een plaatje worden geschetst van wat de VKB qua bureausamenstelling op termijn nodig heeft (omvang en competenties), en wel binnen realistische financiële randvoorwaarden. Een eerste analyse werd besproken.

Voorzitter De Raadt treedt eind 2020 terug. Het nadenken over het profiel van een nieuwe voorzitter hangt samen met het nadenken over de positie van bureau en vereniging. Op basis daarvan is het bestuurslid (en portefeuillehouder 'organisatie') Van der Wal diegene die het weringsproces van een nieuwe beoogde voorzitter zal leiden.

Plannen beleidsterrein 'geld'

Op het beleidsterrein 'geld' zullen de aankomende tijd twee activiteiten ter hand worden genomen. In aansluiting op de eindrapportage van de Commissie Werkzaam Vermogen willen we een expertmeeting over 'Omgaan met vermogens' (diaconaal en kerkrentmeesterlijk) beleggen. Daarnaast willen we een interne studie doen over de grondslagen en uitwerkingen van de financiering van bovenplaatselijk kerkenwerk, mede in het licht hoe dat in verschillende kerken is ingericht en wordt aangestuurd.

Brief aan synode samen met BNP

Naar aanleiding van eerste besluitvorming over tijdelijke diensten van predikanten, bleek dat er met name voor de inzet van emeriti-predikanten minder gewenste gevolgen aan vast zitten. Zowel uit de achterban van de VKB als van die van de BNP (Bond van Nederlandse Predikanten) kwamen ongeruste signalen. Samen is deze problematiek bekeken en is besloten mogelijke consideraties uit het land te ondersteunen met een gezamenlijke verklaring. Deze is in februari aan de synode gezonden.

Mini-expertmeeting plaats pastorie en verduurzaming pastorieën

Vanuit de commissie BCM (de Beleidscommissie Mensen, die over arbeidsvoorwaarden spreekt) is er overeenstemming bereikt met een delegatie van de BNP inzake een gezamenlijk initiatief om de verduurzaming van pastorieën te stimuleren. Als het goed is, hoort u er meer van.

Adviesraad VKB Jong

Tekst Jos Aarnoudse **Beeld** Dertigers, TV-serie Vlaanderen

In het kader van het jubileumthema 'tussen traditie en toekomst' zoeken wij nadrukkelijk de verbinding met jongere kerkrentmeesters. In de praktijk valt het nog niet mee 'jongere' kerkrentmeesters voor bovenplaatselijke bezinning en actie op het gebied van kerkbeheer te porren. Toch is ook dat bovenplaatselijke werk nodig. Heel veel zaken, juist op het gebied van kerkbeheer, worden in onze Protestantse Kerk bovenplaatselijk beslist en besproken. Daar moeten we als kerkrentmeesters dus gewoon bij zijn met visie voor de toekomst van onze kerk en de plaatselijke gemeenten.

Volgens mij is het echt nodig, dat ook actieve kerkleden (mannen en vrouwen) van laten we zeggen tussen de 25 en 50 jaar, die kennis van zaken hebben op het terrein van arbeidsvoorwaarden, financiën, geldwerving, ICT, gebouwenbeheer, juridische zaken naar voren treden om mee te denken en mee te doen in het ontwikkelen van visie en beleid voor de kerk van de toekomst. Zie het wel degelijk als een roeping voor het welzijn van de kerk.

En ja, als dat niet aantrekkelijk is op de manier waarop dat altijd ging (in een bestuur komen, vergaderen, stukken lezen, etcetera), dan moeten we het anders gaan organiseren, maar de stem van nieuwe generaties moet wel gaan klinken. Als VKB willen we graag experimenteren met een lossier platform voor 'jongere' kerkrentmeesters. Sorry, het heet dan wel weer een beetje 'suf' 'Adviesraad VKB Jong':

- De adviesraad bestaat uit minimaal 8 en maximaal 15 deelnemende kerkrentmeesters, waarvan bij aantreden tenminste twee in de twintig, twee in de dertig en twee in de veertig zijn. De bovengrens qua leeftijd is bij aantreden 45 jaar. Deelnemers worden lid van deze Adviesraad voor twee jaar met twee keer mogelijkheid van verlenging (als ze het leuk vinden om mee te blijven doen).
- De Adviesraad komt twee keer per jaar bijeen (op een vrijdagmiddag of op een zaterdagmorgen in de Bergkerk in Amersfoort), waarbij telkens de inhoudelijke actuele kerkbeheer-agenda over twee beleidsterreinen¹ wordt doorgesproken met tenminste de directeur, één medewerker van het bureau, plus de portefeuillehouders uit het VKB bestuur van de twee beleidsterreinen in kwestie en de voorzitter of de vice-voorzitter.

- Zie het als twee 'expertmeetings' met jongere kerkrentmeesters per jaar, waarbij we als bestuur en bureau vooral willen leren van het perspectief dat jongere kerkrentmeesters hebben op de vraagstukken van kerkbeheer die ons bezig houden.
- Dit alles heeft een pilotkarakter: het bureau krijgt als opdracht op bovenstaande basis 'jongere' kerkrentmeesters te werven. We gaan kijken of we voldoende mensen kunnen vinden, en spreken af, dat we na twee keer (na een jaar) evalueren wat het ons (hen én de VKB) brengt. Dan besluiten we ook of we ermee doorgaan dan wel ermee stoppen.

Kortom: wie wil mee doen, wie weet geschikte kandidaten? Geef het ons door: info@kerkrentmeester.nl
Contactpersoon voor dit project op het VKB-bureau is Adam van Bergeijk. Hij kan altijd meer informatie verschaffen over het reilen en zeilen van de VKB en wat de bedoeling is.



¹ Binnen de VKB onderscheiden we vier beleidsterreinen bij het kerkbeheer: mensen – organisatie – gebouwen – geld.

Gezamenlijk eigendom, gebruik van kerken en kerkelijke centra en financiering van kerkbouw

Tekst Rook Belder **Beeld** VKB

Rond 1960 wordt het steeds duidelijker dat het een groot probleem is om voor de bouw van nieuwe kerken of kerkelijke centra in nieuwe wijken de financiële mogelijkheden te vinden. De Vereniging van Kerkvoogdijen en het Landelijk Verband van Commissies van Beheer hadden zich tot de NCRV gewend met het verzoek om in de zomer van 1959 een serie uitzendingen te wijden aan de nieuwe kerken en de financiële middelen die hiervoor nodig zijn. In de NCRV-rubriek 'Rondom het Woord' werd in een negental uitzending hieraan aandacht besteed.

In één van deze uitzendingen in het najaar van 1959 gaf mr. dr. H.J.M. Wagenaar een inleiding over de steeds groter wordende noodzaak dat Hervormde gemeenten en

Gereformeerde kerken in stadswijken, die enorm uitbreidden, gezamenlijk een kerk zouden bouwen die ze allebei konden gebruiken.

Kerkbouw kost f1.000 per zitplaats

De heer Wagenaar stelde dat de bouw van een kerk met grond, nevenruimten, meubilering en orgel een bedrag van zo'n f1.000 per zitplaats kost. Dat was een zakelijke benadering waarvoor menig kerkvoogd en lid van een commissie van beheer waardering had, want voor een doorsnee-stadskerk met 500 zitplaatsen, wat voor die tijd gebruikelijk was, betekende dit dat de stichtingskosten voor een nieuwe kerk op f500.000 kwamen. Omdat de bouwsom grotendeels moest worden geleend, waardoor de kosten nog met enkele tonnen aan rente toenamen, legde de bouw van een kerk gedurende vele jaren een zware last op de gemeente.

Om die reden gingen kerkvoogden na hoe zij deze kosten konden verminderen en was samenwerking met een ander kerkgenootschap een eerste gedachte. De meest eenvoudige vorm, zo werd gesteld, was dat de ene gemeente de kerk bouwde, en eigenaar bleef, terwijl de andere gemeente voor het gebruik daarvoor jaarlijks een bepaald bedrag betaalde. Maar een dergelijke constructie werkte in de praktijk niet zo eenvoudig. Er moest een rooster worden gemaakt van de aanvangstijden van de diensten van de beide kerkgenootschappen. Men noemde deze vorm van gezamenlijk gebruik 'inwoning'. Het bezwaar hiervan was dat de inwonende gemeente toch iets van haar eigen identiteit verliest, omdat de ene gemeente, die bij de kerk inwoont, ondergeschikt is aan de andere, die eigenaar van het kerkgebouw is.

Stichtingsvorm

Een gebruiksvorm waarbij beide partijen min of meer gelijke rechten en plichten hebben, is de stichtingsvorm. De kerk wordt eigendom van een stichting. De afspraken moeten tevoren in een notariële akte worden vastgelegd, waardoor partijen die hieraan mee doen, de zekerheid hebben dat hun rechten gegarandeerd zijn. Belangrijk is dat er een arbitrageclausule wordt opgenomen, zodat partijen bij een geschil weten hoe zij moeten handelen.



Afbeelding uit 'De Kerkvoogdij' april 1959

Voor de langere termijn moest goed worden nagedacht. Beide partijen moesten immers besluiten nemen die de komende decennia van invloed waren op het leven van de kerkelijke gemeente. Er kon een moment komen, dat partijen uit elkaar gingen en dan moest er een goede regeling zijn om de overeenkomst te ontbinden. Verder moesten er duidelijke afspraken worden gemaakt over allerlei zaken, zoals het kerkelijk personeel, de verwarming en verlichting van de ruimten en de tarieven die men hanteert bij huwelijksbevestigingen, rouwdiensten, uitvoeringen, orgelconcerten en het gebruik van het orgel voor orgellessen.



Ook was het belangrijk goed na te denken welke nevenactiviteiten men in de gezamenlijke nieuwe kerk wenste te houden, zoals bijvoorbeeld filmvoorstellingen of het beschikbaar stellen van de bijruimten aan bijvoorbeeld verenigingen. Dit zijn zaken die een interkerkelijke samenwerking in de weg kunnen staan, wanneer partijen niet tevoren daarover een heldere visie hebben ontwikkeld. Van grote invloed op de mogelijkheid en wenselijkheid van nauwere samenwerking is de vraag welke kerkgemeenschappen bij de bouw van een kerk willen samenwerken. Het zullen kerkelijke gemeenten moeten zijn die een vrijwel gelijke identiteit hebben.

Vragen

Nog moeilijker wordt het wanneer theologische inzichten verder uit elkaar liggen. In de ene kerkformatie hecht men bijvoorbeeld weinig aan het liturgisch element, terwijl in andere kerken daar geheel anders over wordt gedacht. Moet de kerk in de nieuwe woonwijken in steden, waar gebrek aan ontmoetingsruimte is, open staan als vluchthaven? En hoe zal het gaan met het werken onder elkaars leden als men bijvoorbeeld over en weer bij elkaar gaat kerken, hetgeen met name bij jonge gezinnen in de nieuwbouwwijken zal voorkomen?

Het zijn allemaal aspecten die meewegen bij het antwoord op de vraag in hoeverre kerkgemeenschappen

zover zijn dat zij, met als rechtsvorm de stichting, samen een kerk gaan bouwen en die ook gezamenlijk gaan gebruiken. "Maar de ware voedingsbodem voor coöperatie bij de bouw van een kerk en bij de opbouw van de Kerk, moet niet liggen in de economische noodzaak, maar in de echte oecumenische verbondenheid," aldus de heer Wagenaar.

Kerkbouwactie

In 1959 werd de hervormde kerkbouwactie gevoerd, met als doel van alle leden van de Nederlandse Hervormde Kerk gelden te vragen voor de bouw van nieuwe kerken in allerlei uitbreidingswijken. Eind 1959 schrijft ds. T.D. van Soest, hervormd predikant in Rotterdam-Pendrecht en bestuurslid van de landelijke commissie wervingspubliciteit, dat de actie een moedgevende injectie is voor de plaatselijke kerkvoogdijen. Het aantal gemeenten dat aan deze landelijke actie meedeelde omvatte 95% van het ledental van de landelijke kerk. Het goede verloop van de plaatselijke acties werkte stimulerend. De kerkvoogdijen vatten moed om reeds lang wegens geldgebrek uitgestelde plaatselijke projecten, opnieuw te gaan aanpakken. De actie heeft bewezen dat mensen warm lopen voor een zaak die goed is georganiseerd en een succesvol verloop heeft.

De kerkbouwactie heeft een leger van medewerkers in beweging gebracht. Zowel op landelijk als op plaatselijk vlak. Er was een geweldige teamgeest in de gemeenten ontwikkeld en kerkvoogdijen, kerkenraden, commissies voor de hoofdelijke opslag of vrijwillige bijdragen werkten goed samen. Voor de kerkbouwactie waren niet minder dan 45.000 bezoekers op pad gegaan om in de gemeenten inwoners langs te gaan door van hen een éénmalige vrijwillige bijdrage te vragen voor de bouw van nieuwe kerken in ons land.

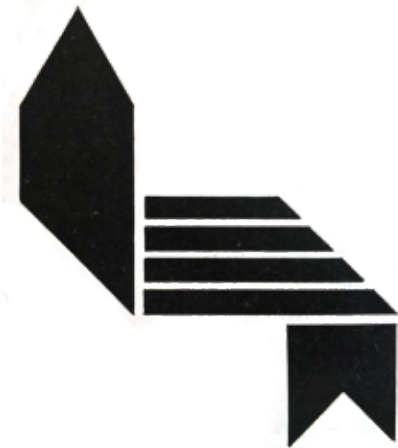
Deze aanpak om mensen persoonlijk te bezoeken voor een geldelijke bijdrage voor het kerkenwerk en de medewerkers na afloop uit te nodigen om hen te bedanken voor hun hulp, werd ongeveer 15 jaar later geïntroduceerd bij de organisatie van de actie Kerkbalans.



Andere uitstraling en nog meer aandacht voor wervingspubliciteit

Tekst Rook Belder **Beeld** VKB

Door de aanzet van ds. T.D. van Soest is ook een denkproces binnen de Vereniging van Kerkvoogdijen op gang gekomen om gebruik te maken van meer moderne middelen, niet alleen voor de eigen presentatie, maar ook voor die van de plaatselijke geldwerving.



Nieuw logo VVK

Met die eigentijdse presentatie startte de jaargang 1962 van 'De Kerkvoogdij', toen de leden van de VVK voor het eerst een logo te zien kregen dat tot aan het eind van de VVK (31 december 2004) dienst zou doen. Ds. Van Soest, die inmiddels lid van het hoofdbestuur van de VVK en lid van de redactie van 'De Kerkvoogdij' was geworden, wijst er in januari 1962 op dat bewust gezocht is naar een zakelijkheid uitstralend logo, dat zich moet onderscheiden van een industriële of technische uitgave. "Het nieuwe omslag wekt in kleur en uitvoering gedachten op aan degelijkheid en betrouwbaarheid, maar is tevens fris, modern en vooruitstrevend." Het is duidelijk zichtbaar waar het om gaat: om de Kerk. "Overal waar men voortaan die eenvoudige schets van het kerkje ziet, de spits naar boven en goed gefundeerd, zal men aan onze vereniging en het kerkvoogdijwerk denken. Het zal heel spoedig een algemeen bekend herkenningsteken worden," aldus ds. Van Soest. Met dit beeldmerk heeft de Vereniging van Kerkvoogdijen zich 42 jaar, namelijk tot de fusie met het Landelijk Verband van Commissies van Beheer, kunnen presenteren.

Commissie wervingspubliciteit

Zo rond 1950 begon de Vereniging met een artikelenserie 'Hoe doen andere kerkvoogdijen het?' Daarop volgde het aanleggen en uitlenen van dossiers met folders en andere geschriften over gevoerde financiële acties. Mede naar aanleiding van de uitslag van een in 1959 gehouden enquête over onder andere de voorlichting aan de gemeenteleden, groeide bij het hoofdbestuur de behoefte om aan publiciteit bij de jaarlijkse bijdragen van de gemeenteleden bijzondere aandacht te gaan besteden.

Tijdens de algemene vergadering van 11 juni 1960 hield ds. Van Soest een inleiding waarbij hij wees op het welslagen van een plaatselijke geldwervingsactie. "De eerste voorwaarde voor het welslagen van elke actie is geloof in het succes er van. Offerbereidheid kan alleen maar gevonden worden daar waar men overtuigd is van de noodzaak van het brengen van een offer. Kerkvoogden moeten gemeenteleden op heldere en zakelijke wijze over de noodzaak van bepaalde projecten voorlichten. Een overzichtelijke kerkelijke administratie en een goede registratie van gemeenteleden zijn hartader en achillespees van iedere gemeente. Door een goede samenwerking tussen de verschillende kerkelijke colleges is heel veel te bereiken. De geldwerving voor het kerkenwerk in de gemeente mag een stijl tonen die de kerk waardig is en de opdracht van de kerk in de wereld steunt."

In april 1961 besloot het hoofdbestuur een afdeling wervingspubliciteit in te stellen, die klein maar praktisch van opzet is. De VVK en haar leden zijn niet gediend met een kostbare overgeorganiseerde adviesorganisatie. Het hoofdbestuur stelde een commissie samen waarin, naast een vertegenwoordiger van het hoofdbestuur, enkele mensen zitting hadden die in het kader van de hervormde kerkbouwactie hun kwaliteiten getoond hadden. De commissie gaat rustig maar voortvarend aan het werk en wil aan de hand van de ervaringen die op landelijk niveau bij de kerkbouwactie van 1959 zijn opgedaan, beleid voor de geldwervingsactiviteiten op plaatselijk vlak ontwikkelen.



Folders voor de kerkelijke bijdragen

Op 5 maart 1962 bracht de Vereniging de eerste folder uit voor de inning van de kerkelijke bijdragen. Alle leden van de Vereniging werd een proefexemplaar aangeboden en op 7 maart kwam de eerste bestelling binnen, namelijk die van de Hervormde gemeente te 's-Hertogenbosch. Daarna groeide het aantal bestellingen gestaag, want deze nieuwe vorm om gemeenteleden te benaderen voor de kerkelijke bijdragen, werd erg gewaardeerd. Met name bij de grotere gemeenten, die al met het systeem van de vrijwillige bijdrage werkten, was de belangstelling voor dit foldermateriaal groot.

Voor de folder van 1964 'Het beste bericht' is veel belangstelling. In korte tijd was de voorraad van 100.000 exemplaren uitverkocht, waarna opdracht voor een herdruk van 50.000 exemplaren werd gegeven. De folder 1964 is een groot succes geworden, want nog nooit is er voor een uitgave van de Vereniging zoveel belangstelling getoond. Steeds meer nieuwe gemeenten blijken deze vorm van dienstverlening van de Vereniging aan haar leden zeer te waarderen.

Negen kerken gaven duidelijk antwoord

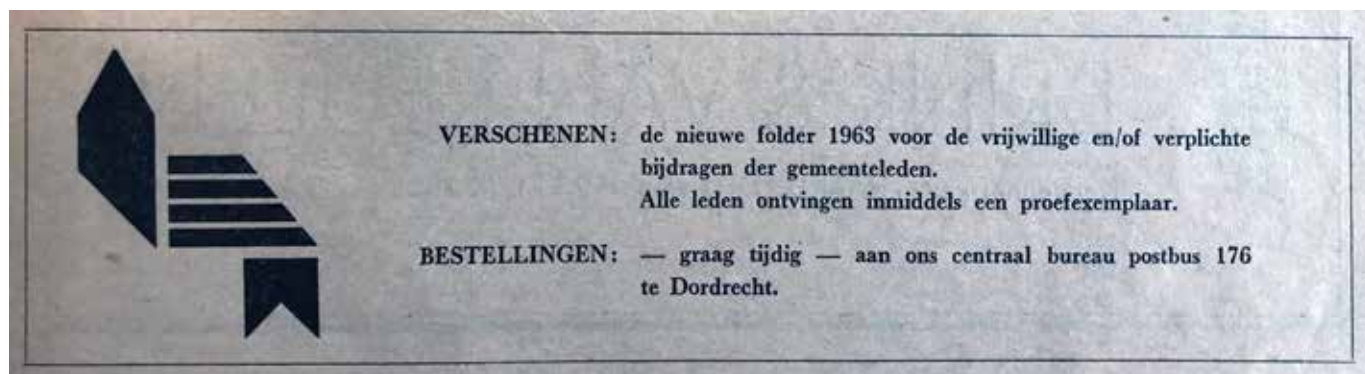
In het najaar van 1964 gaven negen kerken antwoord op de duidelijke en dringende vraag naar nieuwe ruimten voor het werk van de Kerk. In het kader van de actie Antwoord '64 gaven de leden van deze negen kerkgemeenschappen een overtuigend antwoord en toonden

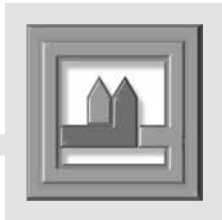
zij een enorme werkkraft en een grote offerbereidheid. Eenentwintig miljoen gulden kwam er binnen, waarvan er minstens dertien miljoen voor de Nederlandse Hervormde Kerk bestemd was. Dat betekende dat deze kerk haar bouwprogramma van 120 kerken voor de komende jaren kon gaan subsidiëren en uitvoeren.

Met deze actie is niet alleen geld op tafel gekomen, maar werd ook een sterk getuigenis gegeven. De samenwerking bij Antwoord '64 betekende terreinwinst als het gaat om een toenadering tussen de kerkgemeenschappen, want weer werd een gebied betreden waarop zij gingen samenwerken. Samenwerken is nog meer dan samen praten. Antwoord '64 houdt beloften in voor de toekomst. Ook voor de toekomst van gezamenlijke kerkbouw.

Naast de offervaardigheid kwam een sterke bereidheid tot medewerking naar voren. De kerkvoogdijen en commissies van beheer bleken in staat te zijn om 40.000 mensen op de been te krijgen op de meest regenachtige en stormachtige avond die de herfst van 1964 kende. Voorts waren er 18.000 mensen bereid om administratief werk te doen.

De landelijke en plaatselijke organen van de deelnemende kerkgemeenschappen hebben zich volledig ingezet voor deze kerkbouwactie en daarbij getoond dat de kerkvoogden, leden van commissies van beheer en functionarissen van de deelnemende kerken voor hun taak berekend zijn.





Onderscheidingen van de VKB

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Bert de Pater, Haastrecht,
50 jaar organist

Floris van Rijn, Katwijk aan
Zee, 50 jaar organist

Jacob van Rijn, Katwijk aan Zee,
ruim 40 jaar organist en uitvoeren
van onderhoud aan de kerkorgels

Derk Woestenenk, Laren,
40 jaar koster

Arie den Ouden, Pernis,
41 jaar organist

Pieter Leendert Boogert,
Rijsoord, ruim 40 jaar ouder-
ling-kerkrentmeester

Cornelis Adriaan Geuze,
Woerden en Zegveld, ruim 43
jaar coördinator reprowerk

GOUD

toegekend aan:

Frederik Kok, Breda, ruim
37 jaar organist

Aad van der Meer, Delft,
40 jaar organist

Pieter Gerrit Blanken, Gouderak,
34 jaar ouderling-kerkrentmeester

Adrianus Noordergraaf, Gouderak,
38 jaar ouderling-kerkrentmeester

Rein Willem van Duijn, Katwijk
aan Zee, 45 jaar organist

Leendert Vooijs, Katwijk aan
Zee, 32 jaar organist

Jacob de Jong, Rijsoord, bijna 30 jaar
ouderling-kerkrentmeester, bouw-
kundig medewerker en adviseur

Peter Verbeek, Spankeren,
Laag-Soeren en Dieren Noord-
Oost, 35 jaar diaken, kerkrent-
meester en administrateur

ZILVER

toegekend aan:

Hendrinus Adrianus van
Straten, Babyloniënbroek en
Hill, 20 jaar koster en 25 jaar
beheerder Korenschoof

Hennie Joan van Straten-van
Bergeijk, Babyloniënbroek
en Hill, 20 jaar koster en 25
beheerder Korenschoof

Liskje de Boer-Sijtsma, Dokkum,
Aalsum en Wetsens, 20 jaar koster

Pieter Jacob den Tuinder,
Puttershoek, 25 jaar penning-
meester en administrateur

Dina Jannetje Struijk-Hoek,
Sommelsdijk, 30 jaar interieur-
verzorgster kerkgebouw

Bertha Johanna Janna van
Malsen, Zundert, 25 jaar koster

BRONS

toegekend aan:

Matthijs Colijn, Wijchen – Leur
– Batenburg, 15 jaar uitvoe-
ren van beheerszaken

EREPENNING

toegekend aan:

Huibertus van Alfen, Amerongen-
Overberg, ruim 25 jaar koster



J. van Rijn, Katwijk aan Zee



B. de Pater, Haastrecht



D. Woestenenk, Laren



F. van Rijn, Katwijk aan Zee



A. den Ouden, Pernis



P.L. Boogert, Rijsoord



R.W. van Duijn, Katwijk aan Zee



*H.J. van Straten-van Bergeijk,
Babyioniënbroek en Hill*



C.A. Geuze, Woerden en Zegveld



L. Vooijs, Katwijk aan Zee



*L. de Boer-Sijtsma, Dokkum, Aalsum
en Wetsens*



A. van der Meer, Delft



J. de Jong, Rijsoord



P.J. den Tuinder, Puttershoek



P.G. Blanken, Gouderak



*P. Verbeek, Spankeren, Laag-Soeren
en Dieren Noord-Oost*



M. Colijn, Wijchen - Leur - Batenburg



A. Noordergraaf, Gouderak



*H.A. van Straten, Babyioniënbroek
en Hill*



H. van Alfen, Amerongen - Overberg



PKN Onderscheidingen

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Elisabeth Willemijntje Bakker-van den Ham, Woerden en Zegveld, 41 jaar leidinggevende kindernevendienst



E.W. Bakker-van den Ham, Woerden en Zegveld



E.A. Wiersma, Zweeloo

GOUD

toegekend aan:

Jan Willeboordse, Klundert, 45 jaar diverse functies

Gerrit Frederik Pronk, Scheveningen, 37 jaar diaken



S. Hansma, CCBB Delta



J. Klaassen, Huizen

ZILVER

toegekend aan:

Sam Hansma, CCBB Delta, meer dan 25 jaar diverse functies

Epke Allen Wiersma, Zweeloo, 25 jaar voorzitter kerkenraad en kerkrentmeester

BRONS

toegekend aan:

Jan Hanse, Woerden, bijna 19 jaar pastoraal medewerker

EREPENNING

toegekend aan:

Jan Klaassen, Huizen, 13 jaar voorzitter algemene en wijkkerkenraad

De erepenning in standaard

Naast de draaginsignes in brons, zilver, goud en goud met briljant, hebben wij ook een erepenning in standaard in ons assortiment, te verkrijgen in zowel de VKB- als de PKN-variant.

Verdient er iemand in uw gemeente ook een onderscheiding? Kijk op dan op onze website: www.kerkrentmeester.nl/index.php/thema/onderscheidingen-insignes





Silas Groep
Partner van kerken

Houd de kerk in uw midden!



Partner van kerken

Hoe wilt u kerk zijn, nu en in de toekomst? Daar gaat het om en dat maakt onze aanpak uniek: wij benaderen materiële vraagstukken van kerken namelijk vanuit de missie van de kerken.

De Silas Groep ondersteunt geloofsgemeenschappen en helpt u op voorwaardenscheppend terrein. Kerken zijn heel verschillend en daarom leveren wij maatwerk.

Cijfers en letters

Daar weten wij wel raad mee. Wij zijn de administratieve dienstverlener voor kerken en instellingen. Wij verzorgen uw financiële administratie, salarisadministratie, traktementsberekeningen en begraafplaatsenadministratie. Daarnaast stellen wij graag uw begroting en jaarrekening op. Bovendien geven wij deskundig advies over verzekeringen en bieden wij ondersteuning bij ziekte of vacatures op het kerkelijk bureau. Waar kunnen wij u mee van dienst zijn?

Uw vastgoed op orde

Het zorgvuldig beheren van grond en gebouwen wordt steeds complexer. Het vergt veel specifieke kennis en die hebben wij in huis.

Wij kunnen het volledige beheer van uw vastgoed verzorgen. Ook ondersteunen wij bij zaken zoals bemiddeling of advisering bij aan- en verkoop van grond en gebouwen. Onze rentmeesters staan altijd ten dienste van uw kerk en zijn erop gericht om optimaal rendement voor u te behalen.

Dicht bij de kerk

Kerken hebben te maken met minder vaste kerkgangers en afnemende financiële middelen. Hoe kan uw gebouw toch een centrale plaats van samenkomst blijven? Wij kunnen u hierbij helpen. Het bevorderen en vinden van goede (her)bestemmingen voor boventallig kerkelijk vastgoed is onze doelstelling. Dit doen wij door het verspreiden en delen van kennis en het adviseren van kerkelijke organisaties in concrete vraagstukken. Wij hebben niet alleen kennis van vastgoed, maar ook van de kerkelijke realiteit.



KKA
Administraties

www.SilasGroep.nl/kka



KKG
Beheer vastgoed

www.SilasGroep.nl/kkg



Kerkelijk Waardebeheer
Kennisdeling en kerkgebouwen

www.SilasGroep.nl/kerkelijkwaardebeheer

VKB VERZEKERINGEN

De VKB biedt in samenwerking met Mercer Marsh Benefits een breed assortiment aan verzekeringen. Deze verzekeringen zijn op maat gemaakt voor de VKB-leden en hebben zeer scherpe premies. Op de internetsite www.vkb-verzekeringen.nl kunt u verzekeringen afsluiten, schaden melden en informatie handig terugvinden. Voor gemeenten, betrokken medewerkers, predikanten, maar ook vrijwilligers zijn adequate verzekeringen beschikbaar. De meeste VKB-leden maken al gebruik van onderstaande verzekeringen.

- Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering
- Brandverzekering
- Wettelijke aansprakelijkheidsverzekering
- Rechtsbijstandverzekering
- Werkgeversaansprakelijkheid
- Groepsreis/ongevallenverzekering
- Ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- Persoonlijke ongevallenverzekering
- Vervangingsverzekering predikanten
- Verzuimverzekering
- WGA-gatverzekering
- Fraude- en berovingsverzekering

Uw contactpersonen

DIMFIE VAN SUNDERT
010 40 60 520
info.vkb@mmc.com

JOYCE DEN HOLLANDER-OSSEWAARDE
010 40 60 817
info.vkb@mmc.com

